

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriafly-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hóra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vásár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög ccentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Eltiport tradíciók.

Sokan voltak ebben ez országban s még magában a parlamentben is, a kik egyáltalán nem csináltak titkot abból a hitükből, hogy a Bánffy-uralom után beállott politikai rendszerváltozás valami állandóbb jellegű és a közéletben érezhetőbb nyomokat fog szülni.

Különösen az a körülmény keltett aggodalmat az illető körökben, hogy az az akció, mely a Bánffy-rendszert elcsöpörte a földszínéről — ellenzéki körökből indult ki.

Hát az eredmény most már lépten-nyomon arról tanuskodik, hogy az ellenzék parlamenti küzdeldme nagyon is megokolt, nagyon is sikeres és a közviszonyok minden ágazatában áldásos eredményű volt.

Bánffy Dezsővel egy egész rendszer bukott meg. Egy rendszer, mely a közéletet és közérköcsöket négy éven át állandóan rombolta, s a mely — ez aránylag rövid idő alatt — óriási pusztítást vitt végbe az egész országban és mindennemű közviszonyokban.

Hogy ennek a rendszernek megdőlte minő átalakulásokat eredményezett, arról napról-napra meggyőződhetik mindenki, a ki figyelemmel kíséri a politikai eseményeket és pártatlanul ítéli meg azokat.

Ennek a nagy és előnyös változásnak egyik eklatáns példája az, mely a képviselőház pénteki ülésén történt.

Ezen az ülésen az összeférhetlenségi bizottságnak a Sima Ferencz mandatumának megszüntetését tárgyzó határozata állott napirenden.

Ellenzéki oldalról hevesen megtámadták a határozatot, mint a mely nem törvényes uton keletkezett, s a mely egyenesen rávallott arra a politikai rendszerre, a melyet oly óriási küzdelem árán lehetett kipusztítani.

Hogy mi történt ebben a dologban, azt mindenki tudja.

Az ellenzéki oldalról jött támadás után felállott *Horánszky* Nándor, e volt nemzeti párt elnöke, utána dr. *Plósz* Sándor igazságügyminiszter és maga *Széll* Kálmán miniszterelnök, s valamennyien elismerve az ellenzéki kifogások alaposágát, magok is a bizottsági határozat ellen foglaltak állást, s azt visszautasították a bizottsághoz.

És az egész ház néhány Tisza és Bánffy-párti kivételével egyhangulag új határozathozatalra utasította a bizottságot.

Mit jelent ez a határozat?

Egyenesen azt, hogy a Bánffy-rendszer bukása után a magyar parlament nem helyezkedik többé törvénytelen állásponton és nem sankciónál semmiféle bizottsági határozatot, amely nem egyeztethető össze a joggal, az igazsággal és a törvénynyel.

Hát ez a határozat mindenesetre komoly jele a politikai életben bekövetkezett nagy és üdvös változásnak, a melynek felidézéseben a függetlenségi pártnak van legnagyobb része.

Az ország közvéleménye csak hálával viszonzozhatja pártunknak ilyen eredményeket szülő akcióját.

Ha azt a régi rendszert meg nem buktatjuk, még ma is pusztítana az a magyar közéletben s ma-holnap ott állanánk, hogy a jog, az igazság és a törvény tisztelete teljesen kiölelnék a polgárság szívéből és szabadon pusztítana az a fereg, a melyet Bánffy Dezső szerencsétlen rendszere vitt be a közélet fájába.

A mi küzdelmünk új szellemet teremtet. Megérte a nemzet, hogy most már mindenrendű életviszonyokban szabadon és korlátlanul érvényesül a jognak és igazságnak minden követelménye.

A pénteki parlamenti határozat után a nemzet egész közvéleménye méltán üdvözölheti az új szellem dialát, mely a szerencsésen eltiport tradíciók romjain épült fel.

Politikai hírek.

A vármegyei tisztviselők fizetésének fölemelése. A közönség, törvényhatóságok, a magas kormány és a törvényhozás évtizedek óta hangoztatják, hogy a vármegyei közigazgatási tisztviselők rosszul vannak javadalmazva s évtizedek óta fokozott követelményeket támasztanak minden irányból, éppen azzal a nyomorultan javadalmazott tisztviselői karral szemben. A vármegyek zaklatását végre megunva, a belügyi kormány parciális segítségre szánta el magát a jelen évi vármegyei költségvetések jóváhagyása alkalmából. Kiválasztva ugyanis a vármegyek közül azokat, a melyeknek tisztviselői legkevésbé mondhatják állapotukat jóllétnek, ezeknek némi javadalmazás-pótlást engedett, de csakis azzal a feltétellel, ha a törvényhozas az eljárást sankcionálni fogja a jelen évi állami költségvetés megállapításánál.

A kiegyezési javaslat. A képviselőház szombaton befejezte a kiegyezési javaslat felett az általános vitát. Az utolsó szónok *Széll* Kálmán volt.

Felszólalásában kifejtette, hogy az ország jogai és előnyei az osztrák kormánnyal folytatott küzdelemben semmiféle csorbát nem szenvedtek, az ország érdekei külön megvédelmezettek és minden jog élesebben kidomborítottak. A benyújtott határozati javaslatokat nem fogadjátja el, Kossuthé azért, mert ez nem fel meg programjának, Szinyét és Polonyiét, azért, mert azok nem aktuálisak, bár elismerte, hogy Polonyiában volnának egyes részek, melyeket magáévá tehetne.

A szászok.

A képviselőház szombati ülésén *Bruckner* Vilmos szász képviselő felszólalása arra készítetett egy pár ellenzéki képviselőt, hogy az ország színe előtt megbélyegezzék azokat a kihívó, hazafiatlan határozatokat, a melyek Brassó város közgyűlési termében hoztattak legujabban.

Bruckner ur, miután semmikép sem akart a közbekiáltó képviselők azon kérdésére reflektálni, hogy Brassó város közgyűlési határozatát magáévá teszi-e, *Mezőssy* Béla felállott s a következő beszédet mondotta:

A mikor az én t. képviselőtársam előtem felállott, engem bizonyos mértékig örvendésem érzés fogott el, mert én t. képviselőtársamtól és elvárataitól, (Felkiáltások a szélsőbaloldaltól: Kik azok?) — a kik körülötte ülnek — egy bizonyos nyilatkozatot vártam, a mely nyilatkozat ép oly rövid lehetett volna, mint a milyen t. képviselőtársam felszólalása volt. Én különösen azon közbeszólások után, a melyek e padokról elhangzottak, egy egyszerű nyilatkozatot vártam, határozott és rövid kijelentését annak, hogy t. képviselő ur és elvtársai Brassó és Nagy-Szeben városának nemrégiben hozott határozatát nem osztják. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldaltól.) Ezt óhajtottam volna, mert erre nekünk néminemű más indokaink is vannak, mert hiszen élénk emlékezetünkben van még, hogy a t. képviselő ur és elvtársai a közös vámtérületnek táutoríthatatlan hívei és az sem képezi kérdés tárgyát, hogy a t. képviselő ur elvtársai, valamint a multban, ugy a jövőben is mindenféle kormánynak rendíthetlen hívei lesznek. Hát elvártuk volna a t. képviselő uraktól, a kik kiléptek a szabadelvű pártból azért, mert azon párt részéről a községy helynevek rendezéséről szóló törvényjavaslat a Ház elé terjesztetett, elvártuk volna a t. képviselő uraktól, a kik ezen törvényjavaslatot itt a Ház színe előtt legális eszközökkel elleneztek, hogy azon törvényt mind maguk megtartsák, mind pedig polgártársaik által megtartatni akarják. (Mozgás a közepén.) Ez t. képviselőtársaim a minimális követelés, a mit a magyar nemzet itt e hazában lakó polgároktól követelhet. Mert kitől várjuk a törvény megtartását, ha maguk a képviselők hűségese példaadással elől nem járnak a törvény megtartása tekintetében? Mozsás a közepén.

Bruckner Vilmos: Nincs olyan törvény, melyet nem tartottak volna meg!

Ugron Gábor: Mindig gyűlölködnek a magyarokkal! Minden csak gyűlölet, a mit önkö beszélnek.

Tóth János: Az oláhokkal szövethetnek a magyarok ellen!

Mezőssy Béla: Azt mondja t. képviselőtársam, hogy melyik törvény az, a melyet meg nem tartottak. Itt van mindjárt éppen ezen törvény. Nem tudom, mert Brassó város képviselőjéhez van-e szerencsém . . .

Schmidt Károly: Már életbe van lépve az a törvény?

Ugron Gábor: Hát még ezt sem tudják?

Schmidt Károly: Még nincs életbe lépve.

Mezőssy Béla: Hát nem fogadják el ezt a törvényt? (Zaj a szélsőbaloldaltól.) Azt mondja a képviselő ur, hogy nincs életbe lépve. Hát a képviselő ur és elvtársai nem tudják, hogy Brassóban milyen határozatot hoztak a törvény ellen. (Ellenmondások a pártokivüliek részéről.) Hát Brassó város közönségének határozata nem arculcsapása a magyar nemzet önértékének?

Schmidt Károly: Nem hozott Brassó városa ilyen határozatot!

Mezőssy Béla: Nem hozott Brassó városa ilyen határozatot?

Schmidt Károly: Nem! Nem!

Mezőssy Béla: Bocsánatot kérek, akkor én erre abszolúte nem tudok mit felelni. Akkor a t. képviselő ur a hírlapokat hazugsággal gyanúsítja meg, meggyanúsítja az összes magyarországi hírlapokat s öngedje meg, ha a kettő közt választanom kell, én inkább a magyar sajtónak, mint a t. képviselő urnak hiszek. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldaltól.) Mindenki tudja, hogy bennünket a külföldön rendszerint megszoktak rágalmazni azzal, hogy mi barbár népek vagyunk; de tessék elhinni, hogy ilyen türelmes nemzet nincsen a világon, mint a milyen mi vagyunk. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldaltól.) — Ha ilyesmi történik Oroszországban, vagy valamely lengyel faluban, majd meglátta volna a t. képviselő ur, hogy mit csinált volna ott a nagy béke-aposztol. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldaltól.)

Nem akarok én kellemetlen kérdéseket feszegetni, de azt hiszem, hogy igazán minimális, szerény kívánság lett volna a magyar törvényhozás tagjaitól, hogy ha a t. képviselő ur ezen rövidke beszédben egyszerűen azt is kijelentette volna, hogy Nagy-Szeben és Brassó városok közönségének határozataihoz az uraknak semmi közük, (Mozgás), higgye el, ez a beszéd sokkal többet ért volna a nemzeti közvélemény szemében, mint ez a felszólalása. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldaltól.)

Apponyi a kormánypárton.

A „Budapesti Hírlap” írja:

Érdekes látni Apponyit, ki egy negyedszázad volt ellenzéki vezér, mint támogatja a kormányt. Beszédjének a kiegyezés védelmére tartalmat, értelmet és érdeket az köleső nő, hogy új állásában, de régi elveit és politikáját követve, egyéniségével új szerepet játszik Apponyi Albert. Mert mégis egészen más dolog egy kormánnyt támogatni, vagy támogatni, ha tehát a támadókból támogató lett, valaminek roppant nagyot kellett változni. Vagy az egyén fordított elvein és irányán, vagy a kormány politikájá változott ellenkezőre, mint az előző időkben, vagy a helyzetnek kellett a parlamentben és az országban gyökeresen átalakulni.

Apponyi fölkel, hogy a Széll-féle kiegyezést összehasonlítva azokkal a követelésekkel, melyeket 1898 óta az ellenzéken küzdve hangoztatott, bebizonyítsa hogy ő semmiben nem változtatta nézeteit s akár közjoggal, akár gazdaságilag tekintsük ezt az egyezséget, az magában foglalja megvalósítását a hatvanhatediki törvény ama magyarázatának s a gazdasági politikai ama fölfogásának, melyet annyiszor kifejtett az ellenzék élén s melyért oly nagy küzdelmet vívott. Viszonyunkat Ausztriával nem a vámszövetség, hanem az önálló vámtérület jogalapján rendezzük megunk ily módon, mert másképp nem lehet; gazdaságilag pedig a közösség főtartásával, mert az jelenleg előnyösebb, mint a különválás s azok a módosítások, melyeket a jelen állapotokon tesznek, hasznosak Magyarországra nézve. Nézeteit, melyeket az ellenzéken vallott, ilyképpen Széll Kálmán kormánya sikeresen megvalósítja; megtagadás nélkül pártolja.

Volt-e szüksége Apponyinak erre az öngazdálásra? Nem volt, sem pedig a törvényjavaslatnak az ő támogatására nincs szüksége, mert annak elfogadása minden oldalról biztosítva van. Nem is ez a demonstráció volt a beszédnek főadata, hanem egészen más valami. Apponyi megragadta az első nagy alkalmat, hogy a parlamentben nyíltan és nyomatékkal kimutassa a parlamentáris musunkban beállott átalakulást s az új kormánypárton azt a vezetőszeret igénybe vegye, mely tehetségeinél, multjánál, valamint a nemzet bizalmából és a Széll Kálmán barátságából személyét megilleti. A Tiszák távolléte még inkább kiemelte ezt a czélatot. Azelőtt Tisza István támogatta a Bánffy kormányt, most Apponyi vette át, hogy a párt nevében szoljon.

De milyen különbség a kettő között. A Tiszák kormánypártisága abban állott, hogy gouvèrnementális politikát csináltak, s a többségtől megkövetelték, hogy egyéni meggyőződését mindenki rendelje alája a kormány fölfogásának és a párt érdekének, az ellenzékét pedig minden jogosultságot megtagadjon. Most Apponyi jön és bevezeti az új rendszert a parlamentbe. Ez abban áll, hogy nem a szavazás, hanem a vita érvelése legyen irányadó, s a szavazásoknál az igazság jusson érvényre. A kormánypártiság ne legyen többé meggyőződés nélkül való odadás, hanem meggyőződését a szabadelvű pártban is lehessen mindenkinek vallani és követni, a miniszteriumot pedig meggyőződések azonoságából tessék támogatni. A parlamenti viták színvonalát emelni első sorban a többség kötelessége, mert az szab irányt a politikában. Véleményszabadság a parlamenti vitában, ez az új szellem, ez az új rendszer, melyet Apponyi beszéde inaugurál.

Exlex buzaarak.

— Négy cikk. —

Írta: **Baross** Károly.

Pilis-Szántó, jun. 19.

II.

A megszünt paritás.

1897-ben történt, hogy az agráriusok hosszas küzdelmének nyomása alatt a kormány legalább a saját fináncz érdekeit kezdte védelmezni a malmok ellen, a melyek már akkor sok millió forint kamatmentesen hitelezett vámmal tartoztak az állampénztárnak.

Hat hónapot tűzött ki a kormány a visszkiviteli idő maximumául.

A malmoknak vagy le kellett számolni a vámmal, vagy ki kellett vinni a lisztet.

Az a hat hónapos terminus is egy rettenetes dolog, mert hat hónapig azt tehetnek a malmok Magyarországon vámmentesen a romániai buzával, amit akarnak, de mégis ennek köszönhetjük, hogy Jlenyegében megszünt a paritás a külföldi buzaárak és a magyar buzaárak között és hogy ma a kontinensen Budapesten, Berlinben, Párisban, Danzigban és Bécsben körülbelül egyformák a gabonaárak.

1897-ben Magyarországon egy kissé rosszabb volt a termés és így a monarchia fogyasztását még kevésbé voltunk képesek fedezni, mint azelőtt.

A kormányrendelet pedig kényszerítette a malmokat, körülbelül 2-5 millió métermázsza örlési engedéllyel, még 1896-ban behozott buzamennyiségnek megfelelő liszt kivitele vagy az utána eső várn elszámolására.)*

Most azután megszűnik a malmoknak Fuss vagy fizess.

A monarchia piaczeai pedig 1897-ben egyszerre megszabadultak a hat hónapra szóló kormányrendelet folytán körülbelül egy millió mm. vámmentes idegen buza nyomásától.

Forszírozták ugyan ismét az örlési engedélyt a malmok, behoztak 1897-ben is egy millió hatszázezer idegen búzát, de a fokozódó helfogyasztás folytán és mivel már csak hat hónapi vámhitelük volt, ezzel az óriási mennyiséggel sem voltak képesek annyira lenyomni a magyar gabonaárakat, hogy magyar lisztet lényeges mennyiségben vihettek volna ki.

Meg is szűnt a számottevő kivitel, dacára annak, hogy 1898-ban ismét hoztak be a malmok örlési engedéllyel egy millió 963 ezer q idegen búzát, tehát két év alatt 3 millió ötszázezer mázsát, a mivel szemben 1897-ben már csak 880 ezer, 1898-ban pedig csak 742 ezer q lisztet voltak képesek kivinni, vagyis körülbelül 2 millió mm.-val kevesebbet, mint a meynyi búzát behoztak.

Ezt a két millió métermázsát megtaláljuk a statisztikákban, mint olyan menny-

*) Ugy tudjuk, hogy 1897—1898-ban a malmok körülbelül 3 millió q román búzatarozással számoltak el, persze nem készpénz, mert akkor egy pár budapesti malom csödbe került volna, hanem a pénzügyminiszter ismét oda dobott egy pár százezer forint kamatvesztést a malmok segítségéül.

nyiséget, a melyet a malmok nem tudtak kivinni, hanem az utána eső vámmal a hat hónapi határidő lejártával elszámoltak.

És ezzel bebizonyosodott, a mit mi agráriusok már öt évvel ezelőtt megjósoltunk, a mit előre láttunk, a mit tudtunk, hogy az örlési engedéllyel üzött óriási visszaélések csak egy törvénytelen, de végérményében haszontalan támogatása a tulajelődött export malomiparnak, egy injexió az ugys haldoklónak, a minek azonban az életerős, nemzet fentartó magyar mezőgazdaság éveken át mesterségesen alacsonyra nyomott buza áraiban sok-sok millió forintig adta meg az árát.

Ma dacára minden törvénytelenységnek bekövetkezett az az állapot, hogy a magyar malmok nem képesek többé lisztet kivinni és ezzel megszűnt a monarchiának minden kivitele, a mi a buzával van összefüggésben.

Gloria in excelsis!

Ezzel megszűnt a paritás is és ma a magyarországi buzaárak körülbelül egyenlőek a nyugoti piacok buzaáraival.

Jegyezték a búzát június 14-én:

Hamburgban	9 ft 50 krral
Berlinben	9 ft 51 krral
Danzigban	9 ft 51 krral
Párisban	9 ft 87 krral
Bécsben	9 ft 80 krral
Budapesten	9 ft 70 krral

Ezek az árak azonban még mindig nem természetes árak, a magyar buza árának ma is már ezeknél sokkal magasabbnak kellene lenni, ha Magyarország gabonaforgalmában is a törvény, jog és az igazság uralkodnék.

De nem uralkodik, a mi a magyar gazdáknak, ha nem elég óvatosság, az idén is sok milliójába kerülhet.

A mai buzaárak még mindig ex-lex árak.

Sima Ferencz.

Az „Alkotmány” írja:

Visszajár még, mint az éjféle kísértet a régi szellem, a régi rendszer. Fel-fel lobban még, mint a lidérczfény, s az összeférhetlenségi bizottság tegnapielőtti ülésén is felsapott még a régi láng, de hamar elaludt megint, remélhetőleg minden időkre.

A képviselőház az összeférhetlenségi bizottság határozatát megsemmisíthette: ez talán nem oly nagy elégtétel Sima Ferencznek, mint a népek bámulatos ragaszkodása az ő képviselőjéhez.

A szentesi nép tudvalevőleg elhatározta, hogy képviselőjét nem engedi mandátumától megfosztani: kifizeti inkább adósságait. E czélra eddig 30.000 forint fedezetet teremtettek. Az egységess létesítésével Káldor Gyula dr. fővárosi ügyvédet bízták meg. Az ügyvédnél már számos hitelezője jelentkezett s mindegyik hajlandó követeléséért a felajánlott 50 százalék kvótát elfogadni. Ha valamenyivel rendben lesz a dolog. Káldor dr. megjelenik aug. 2-án a szegedi törvényszék elé kitűzött felszámolási-tárgyaláson s bemutatván a hitelezőkkel kötött egyezséget, kérésére megszüntetik a csődöt.

A csőd nyomán támadt összeférhetlenségi esete pedig ezzel természetesen el-esik és Sima marad. Tegnapi Varga Benjámín a szentesi függetlenségi párt alelnöke lelkes hangu kiáltványt intézett falragaszok után a szentesi polgárokhoz, melyben arra buzdítja őket tartsanak ki képviselőjüket mellett. Ha elveszik tőle a mandátumot, ugymond, amit mi adunk, mi visszaadjuk neki ha kell még egyszer és még százszor is. Csongrádon egyébként, mint egy odaválog távirat jelenti, ma délután négy órakor végződtek a községyi képviselőválasztások, még pedig az ellenzék fényes győzelmével.

A megválasztott tíz képviselő mind ellenzéki, a beadott 1400 szavazatból csak 8 volt kormánypárti. Ez a választás volt a csongrád megyei egyesült ellenzék első akciója s azt Sima mint pártvezér személyesen vezette. A választás teljes rendben folyt le s a választókörzség lelkesedéssel fogadta a budapesti híradást, mely a Sima mandátuma ügyében tegnapi hozott képviselőházi határozatot ismertette. Sima ellenséget azonban nem nyugosznak. Minden eszközt megpróbálnak, hogy a csődöt elhuzzák.

A törvény ugyanis azt mondja, hogy ha valaki bizonyítani tudja, hogy a vagyonbuktott ellen nem ugyan likvidálható követelése, de per tárgyat képezhet követelése van, a csődöt nem lehet megszüntetni. Be kell ugyanis várni a pör végét. Egy ilyen pör Simát jó hosszú ideig, de addig mindenesetre csőd alatt tartaná, míg az ősszel újra összeülhet a bizottság. Előállt hát Tasnády dr. ügyvéd, a volt szentesi polgármester, Vadnay főispán inímus a azon a czímen

hogy Sima lapja évek óta üldözi őt s ezzel megkárosította az ügyvédi praxisát, beadott ellene a törvénytsejnék egy kártérítési keresetét — 60.000 forint iránt. A terv elég ravasz, de nem hisszük, hogy a szegedi független bíróság át ne látta a szítán. A csődbíróóság bizonyára felismeri e pör tendenciáját s annál a kétségtelen jogánál fogva, hogy a követelés alapos voltát mindenesetre megbíráhatja, ezt a pört semmibe fogja venni s ha csak ez az akadály: megszünteti a csődöt.

Hegedüs Sándorné halála.

Kolozsvár, jun. 26.

A temetés.

Már a kora délutáni órákban nagy tömegben özönlött a közönség a Kismester-utcai gyászházhoz, melynek udvara és előtere csakhamar szorongásig megtelt közönséggel, melynek sorában Kolozsvár összes társadalmi osztályainak egész előkelőségét láthattuk.

A temetés időpontjául délutáni 3 órát tűzték ki, de már két óra után megindult az áradat, úgy, hogy a gyászházhoz vezető utcákat is egészen ellepte a közönség.

A temetést közvetlen megelőzőleg a koporsót leemelték a szobában felállított ravatalról s a gyászház udvarán felállított menyegyzetes ravatalra helyezték, hogy többen is tanulni lehessenek a gyászszertartásnak.

A temetésen, mint már irtuk Kolozsvár összes társadalmi köröi megjelentek és ez impozáns embertömeg oly szokatlan látványt nyújtott, mely Kolozsvárt ily alkalmakkor csak ritkán látható. Ebből is kitűnik az, hogy Hegedüs Sándor és hozzátartozóinak gyászában valójában — egész Kolozsvár osztozik és ezt a gyászt a jelenlétével is igyekezett mindenki kifejezésre juttatni.

A polgári, a katonai a papi stb. körök mind megjelentek már a gyászháznál tartott szertartáson is.

Jóval a temetés ideje előtt időközönként egymásután vonultak fel a különféle egyletek, testületek és hivatalok tagjai jobbra gyászszálló alatt sorakozva helyezkedtek el a Rózsa és Unió utcákban.

Számtal adni arról, hogy abban az óriási gyászközönségben Kolozsvár, mely köreiből és kik voltak jelen teljes lehetetlenség. Csak éppen nagyjaiban tudunk beszámolni róla.

Legnagyobb testületeket alkottak a temetésen is az államvasutak üzemeltetéséért és hivatalainak tagjai, kik mint testület vonultak fel előlön *Schandl* Mihály főfelügyelő, Belák Lajos, Dax Adol és Herczeg Lajos felügyelőkkel. Másik hatalmas testület volt az igazgatási hivatalok személyzete kiknek élén Heppes Miklós és Szerényi Kálmán kir. táblai tanácselnökök, Kozma Gyula kir. főügyész és Lázár Aurél főügyész helyettes állottak. A posta- és táviró igazgatóság és posta és táviró hivatalnokai kara szintén teljes számban jelent meg. Ebben a testületben érdekes látványt nyújtott a diszgyenruhás posta altisztek nagy csoportja.

Megjelentek ezeken kívül a pénzügyi hivatalok személyzete Stuchail Gyula pénzügyigazgató vezetése alatt, a m. kir. erdőigazgatóság és erdőfelügyelőség, az állam építé-

szeti és kulturterméni hivatalok személyzete illető főnökeikkel előlön:

Az ev. ref. igazg. tanács dr. Vály Gábor elnökkel. A kolozsmonostori gazd. tanintézet Szentkirályi Ákos igazgatóval.

Az Erdélyi Gazdasági Egyetel küldöttsége báró Jósika Gábor alelnök és Tokaji László titkárral jelent meg.

Megjelentek teljes számban az egyetem tanárai előlön dr. *Fabinyi* Rudolf rector és dr. *Terner* Adolf prorektorral; az összes középiskolák és szakiskolák tanári testületei, továbbá Kolozsvár város és Kolozsvármegye közhatalóságának tisztikara és bizottsági tagjai előlön gróf *Béldi* Ákos főispán, *Szvacsin* Géza polgármester és gróf *László* István alispánnal. Ezekon kívül megjelentek még a hadsereg tisztikarának több főbb tagja *Pal* *Kovics* altábornagy *Stojaszovics* és *Pap* Béla vezérőrnagyokkal az előlön, ott láttuk még *Tot* *zaver* honvédszázadost, *Ferencz* József unitárius püspököt *Biró* Béla apátplebánost, az itteni szerzetes rendek főnökeit, *Kozár* *Ferenczet*, *Imre* Márkot, *Supka* Bélát, ezek sorában *Pivár* Ignác kegyesrendi papot, az eréklye-muzeum igazgatóságát Deaky Albert elnök vezetése alatt, a vakok orsz. intézetének igazgatóját, a ki a siketnéma intézet vizsgálatán, mint minisiteri biztos vett részt, továbbá *Dorgó* Albert és dr. *Gidófalay* István kir. közjegyzőket, az ügyvédi kamara tagjait előlön dr. *Weisz* József alelnökkel, *Kőváry* Mihály titkárral, kolozsvári kereskedelmi és iparkamara tisztikarát és tagjait előlön *Benigni* Samu, *Weisz* József alelnökök és *Gámán* Zsigmond titkárral; a kolozsvári ipartestület tagjait *Reményik* Károly elnök vezetése alatt; *Winkler* János, *Lendvay* Emil, *Szűcs* Géza bankigazgatóját, testületileg jelent meg a kolozsvári nyomdász testület, a pincesz egylet, a kolozsvári Dalkör, a Polgári dalegylet, az egyes ipartársulatok mind zászlóik alatt csoportosulva, a földeszek énekkarának tagjai, a postahivatal egyenruhás személyzete, a Mária-Valéria leány árvaház növendékei előlön a választmány nőtágaival, a vasuti dalkör, a kolozsvári eszmadia társulat testületileg gyászlobogó alatt vonult ki, szóval jelenvolt egész Kolozsvár a főrang köröktől a legalsóbb néposztályig, hogy kifejezést adjanak annak a mély és általános részvétnak, melyet a megdicsőült nagyszonyhalála idézett fel városzerte.

Természetes, hogy a gyászház udvarán a családtagokon kívül csak nagyon kevesen fértek be, a gyászoló közönség az utcára szorult.

Pontban három órakor a ravatal körül felzendült a Kolozsvári Dalkör gyász éneke, melynek bus hangjai után *Kenessey* Béla theologiai igazgató, ev. ref. püspök helyettes lépett a ravatal elé, — s mondott egy „remekül megépített, — egy arany arany mondatokból összezirott, s magasan szárnyaló beszédet, mely az összes jelen voltak mély és általános hatást gyakorolt. Mindenki könnyezett e gyönyörű beszéd és nagyhatású szónoklat alatt. *Kenessey* Béla ez a kiváló egyházi szónok, ékesen, varázslattal beszélt.

E beszéd után a koporsót leemelték a ravatalról, s a gyászház kapuja előtt álló hatlovas gyászkoocsra helyezték míg a korszorukat egy külön koocsra és a gyászkesyin

helyezték el, mire megindult az óriási menet a temető felé.

Indulás előtt a Polgári dalegylet énekelt nézők Márton karnagy vezetése alatt.

Az óriási gyászmenet a kismester-utcai gyászháztól indult el s a Rózsa, Unió-utczák, Főter és Beltorda-utczákban átvonult a köztemetőbe. A menet eleje a temetőbe ért, a mikor még a gyászkoeci még az Unió-utczában haladt.

A merre a menet elhaladt, mindenütt óriási nézőközönség tartotta lefogalva az utcákat és tereket. A temetőben pedig sok-sok ezernyi sokaság szorongott, úgy, hogy a menet csak lassan haladhatott át a sűrű tömegök sorfalai között.

A koporsót vivő hatfogatu koei után lépdelt az elsősorban az elhunynak három mélyen megtört fia és pedig Hegedüs Sándor miniszter, Hegedüs István e. tanár és Hegedüs Béla főgymn. tanár a második sorban jöttek az unokák dr. Hegedüs Loránt orsz. képviselő, Hegedüs Sándor mérnök, az elhunyt vejei dr. János Béla tanár és Bodor Géza ev. ref. pap, utánuk a férfi rokonok és beláthatlan koeisor, melyben a női családtagok, rokonok és ismerősök ültek.

A gyászkoeci körül diszbeöltözött 12 városi rendőr lépdelt.

A köztemetőben levő családi sírbolt előtt *Szász* Gerő ev. ref. esperes mondott megható és költői szárnyalású gyászbeszédet, mely az egész közönségre mély hatással volt. Erre a boldogult nagyszony tetemeit a Kolozsvári Dalkör gyászéneke közben helyezték el örök nyugalomra.

Aldeu legyen emlékezte!

Részvéttáviratot, levelet vagy kártyát küldöttek a következők:

Béldi Ákos gr., Jósika Gábor br., Lázár Aurél főügyészhelyettes, Inezedy Samuné, Sigmund Dezsóné, Mayer Marnege altábornagy, Széchy Károly, Makray Lőrincz kataszteri igazgató, br. Wesselényi Istvánné, gróf Rhédey Stefánia, gr. Lázár István, gr. Lázár Istvánné, Pálffy Jozefin, Kozma Ferencz kir. tanácsos tanfelügyelő, Benel Ferencz a maga és a kolozsvári függetlenségi párt nevében mint annak elnöke (A miniszter kifejezte, hogy e részvétsorok neki rendkívül jól estek a függetlenségi párt részéről.), Deaky Albert és Kuskó István az orsz. történelmi eréklye-muzeum nevében mint annak elnöksége, a magyar jelzáloghitelbank, gr. Wass Otília és nővére, Mannsberg Sándor br.; Gajary Ödön, Jókai Mór és Feszti Budapestről azt sürönyözték: „Isten áldása kísérelje Őt az égbé, fainak hirneve tartsa fenn emlékét a földön“; Földváry József, Finály Henrikné, pozsonyi ipartestület, Neumann Ármán és neje, Besenyei Ferencz képviselő, Vermes Gyula, Geréb Béla polgármester Marosvásárhelyről, özv. Vojnicse Mező-Turról, Makoldy József Brassóbol, Czibur Vilmos főmérnök Ungvárról, történelmi társulat, Pauler Nagy Gyula, Balogh György Gyéresről, Jekelfalusi József Szakál-lasról, gr. Schweinitz Gyuláné Felvinczről, Thék Budapestről, Heinrich Gusztáv és családja, Béldi Tivadar, Horánszky Nándor, Gromon államtitkár, Kenessey Béla, Maszák Hugó és családja, Beck Miksa, Münnich Aurél, Beöthy Zsolt, Szentklári Jenő kanonok Temesvárról, Forrai Budapestről, Zichy Jenő gr., Erecsey Ernőné, Zsilinszky és neje, Bartha Ödön, Néger Ágoston apátkanonok

esőkoljátok meg a kis Gábrit; most ő nagy ember! küldjia Lady May.

És midőn a gyermekek kedves arcuzukat felemelték az anyához és a kis meleg ajkak megesókoitak, teljesen meg voltam elégedve.

Ez időben egy új egyén jelent meg a helyszínen — a fiatal Aberdale gróf, aki nagykörösága óta a keleten utazott. Eppen a londoni évad közepén tért vissza. Ambar vetélytársam volt, kénytelen vagyok beösmerni, hogy szép férfias ifju volt, büszkeség és szenvedés nélkül. Ha az ő jó és nemes jellemének volt valami hátránya, az abban rejlett, hogy a fiatal gróf egy kissé ecentrikus volt. Az a különös sajátsága volt, hogy sohasem hitte el, hogy az emberi természetben gonosz és aljas tulajdonságok is vannak.

Ő rendkívül népszerű volt. Ő a szép művészetnek meleg pátronusa volt és az a közös izlés a Márkizné figyelmébe hozta. Előszörrel beszélte róla és az a nyilatkozata, hogy Lord Aberdale a legügyesebb fiatal ember és a legjobb párti az országban, szájról-szájra járt.

Természetes, hogy ilyen dicséret után, nem volt szükség többet mondani.

A fiatal Lordnak a legnagyobbszerű ősi háza volt a vidéken és ő gazdag volt, nem csak a nagy évi jövedelme miatt, de mert a kiskörösága alatt megtakarított pénz olyan jól volt befektetve, hogy az megétszerezte magát. És végre, a nép pártján állva buzgó politikus volt.

Lady Mayba rögtön szerelmes lett.

És nem tudom elképzelni, hogy bármilyik nő hogy tudott neki ellentállani. Szép barna arca volt, finom pátriciusi vonásokkal és a megjelenése olyan volt, mint a ki parancsolni született. Midőn lady Fleming Mayt meglátta, éppen olyan szenvedélyesen, örü-

Veszprémből, Pekár Imre, Vadnai Andor és neje, Bereicz Árpád, Gyarmathy Zsigmond és neje Bánffy-Hunyadról, Katona Ernő, Décesy Zsigmond Budapestről, Eszterházy Kálmán gr., Szmracsányi Miklós, Székely Miklós, Molnár Géza táblaliró Nagyváradról, Kammerer Ernő, Lázár Gyula és neje, Zeyk Dániel Nagy-Enyedről, Bartók György püspök, Svább Károly Govásdja, Walkó Lajos, Bereezky Endre budapesti bir. elnök, Héya-család, Ráth Péter, Dégen Gusztáv, a budai ref. helyi bizottság, Hekler Márta, E. Kovács Gyuláné, Hollán Ernő és neje, br. Szentkereszty György Hosszu-Ászórról, Takács Jenő Győrről, Láncey Gyula és neje Budapestről, Feszty Adolf Budapestről, Szekula Ákos Budapestről, Sigmund Elek Magyar-Óvár.

Koszorúk.

A virágkereskedések kirakatai már szombaton tele voltak koszorúkkal.

Hegedüs Sándor miniszter és neje szép koszoruján a következő felirat volt olvasható: Imádott jó anyáknak — Sándor és Jolán.

A többi családtagok koszoruin a következő feliratok voltak:

A forrón szeretett anyának — Ida és Pista.

Felejtethetlen jó mamának — Nina és Béla.

Felejtethetlen jó testvérnek — Amália Szeretett jó mamának — Ilka és Géza. A jó nagymamának — Loránt, Sándor és Rózika.

Szeretett jó mamánknak — Béla és Boriska.

A drága, jó nagymamának — Irén és Arthur.

Leányunk anyósának — Dr. Kolozsváry János és neje.

Mély tisztelete és kegyelele jelöl — Kolozsvár szab. kir. város közönsége.

Mély tiszteletük és szeretetük jelöl — Szvacsin Géza és neje.

Özv. Hegedüs Sándornénak — A kolozsvári szabadalvüpart.

Özv. Hegedüs Sándorné emlékének — A Magyar Polgár szerkesztősége.

Igaz, mély részvétellel — Navratyl Imre és neje.

A jó Hegedüs néninek — Mikó Erzsike és Miklós.

A Magyar Jelzálog Hitelbank kolozs vár képviselősege.

A legjobb anyának tisztelet — Deaky Albert.

Mély részvéte jelöl — A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara.

Hálás kegyelettel — Gámán Zsigmond. A jó Hegedüs néninek — Lenke és Oszkár.

Kiváló tiszteletük jelöl — Sigmund Dezsó és neje.

A kolozsvári I. választókerület (Hegedüs Sándor miniszter kerületének) szabadalvüparti választói, dr. Haller Károly kerületi elnök indítványára, koszoru megváltás címén 100 frtot meghaladó összeget bocsátanak a kolozsvári siketnéma intézet rendelkezésére.

Erről külön czim alatt szölünk. Koszorut helyeztek ezenkívül a következők:

A Héja család, Hóry Béla és családja,

letesen szerelmes lett bele, a hogy én voltam; de hogy volt-e reményesség számára? — azt senki sem tudta megmondani.

Nekem úgy tetszett, hogy lady May sokkal kegyesebb volt hozzá, mint a többi udvarlóihoz. És arra a következtetésre jöttem, hogy ha lord Aberdale jár utána, el lesz általa fogadva, mert sok olyan szép tulajdonság volt benne, a mit lady May szeretett és bánt. Mint merész és rettenhetetlen utazó nevet vivott ki magának; a róla mondott történetek nem mindennapi bátorságról tanuskodtak és lady May hősiadmó volt. Csak természetes volt, hogy ők szeressék egymást, miután mind a ketten fiatalok, szépek, tehetségesek és gazdagok voltak.

Jó, ha lady May szereti őt és ő boldoggá tudja lady Mayt tenni, — nem fogok panaszkodni. Én oly önzetlenül szerettem őt, hogy boldogsága az enyém volt. Ah, ekkor megtanultam, hogy a féltékenység gyötrelme milyen érzés!

Lord Aberdale nagyon szives volt hozzám; rokonszenvezett velem és minden alkalommal kereste a társaságomat és a költeményeim megnyerték a tetszését.

— Milyen hatalom az, — mondá egy szer — hogy versben oly szépen tudod magadat kifejezni! Tudod-e, hogy csodálatos tehetségedet a grófságomat cserébe adnám.

Sok szép gondolatok és azt hiszem, nemes eszmék jönnek a fejembe, de nem tudom azokat kifejezni.

Egy férfinak eleg az ékesszólása a nélkül, költeményeket írjon — válaszolam. — A poétának a lelke beszél, mondá — és szavai örök életiek. —

Néha beszéltem velem Lady Mayról, szépségéről, eredeti gondolkodásáról, szellemességéről és arról a mulattató modorról melyel udvarlójával el tudott banni; a legigazabb és legtökéletesebb nőnek gondolta, a kivel valaha találkozott.

Bekk Nándor, Feszty Árpád és Róza, Jókai Mór. A „Kolozsvári Hivatalszolgák Egylete“, Richter Aladár és neje, a kolozsvári keresk. akadémia, Béla, Laci és Margit, Anna, Vilma, Béla, Pista (Várady Mihályné.) A kolozsvári posta és táviró hivatal helybeli tisztikarának nevében Pap Kálmán posta-táviró felügyelő, Pilder József, Pap János és Drágomán Izsák főtisztek. Gámán Zsigmond, Lilla, Papi és Lajos (Veszprémi Lajos), Herczeg Lajos és neje. A m. kir. keresk. minisztérium tisztikara, a koszorut Béldi Ákos gr. főispán helyezte a ravatalra, Indali Ilona, özv. Várady Károlyné és családja, Zobázt Ferencz és családja, Geréb Mártonné, a kolozsvári posta és táviró tisztikar, a keresk. és iparkamara stb. stb.

A választók részvéte.

Az I. kerület szabadalvü pártjának választói testületileg fejezték ki részvétüket a gyászcsot fölött. Haller Károly miniszteri tanácsos a következő szavakban tolmácsolta a választók részvétét.

Kegyetlen Ur!

Az a benső tisztelet erős bizalom és igaz szeretet, mely a Kolozsvári első választó kerület polgárait pártkülönbség nélkül Nagyméltóságodhoz fűzi, feljogosít minket arra, hogy polgártársaink nevében is mély részvétünket fejezzük ki, ama súlyos vesztésed felett, mely Exzellenziádat édes anyja elhunytával érte.

A megboldogult nagyszony a gondviselés jóvoltából szépen élt, szépen halt meg! Csak ez képes némileg enyhíteni azt a nagy fájdalmat, melyet az édes anyja elvesztése hálás gyermekeinek okoz.

Fogadjia kegyesen kegyelmes ur mély részvétünk őszinte kifejezését s kérjük engedj meg, hogy koszoru címén megváltás az elhunyt nevére a Kolozsvári siketnéma intézet javára, mely amugyis Exzellenziád kezdésének köszöni létesítését, adományt tehesünk.

Hegedüs Sándor köszönete.

A család nevében Hegedüs Sándor miniszter a következő sorokban mond köszönetet a közönség részvéteért:

Hálátelt szívvel mondok köszönetet a magam és családom nevében ama páratlan, lekötöző nagy részvétért, melyet szeretett szülővárosom érdekes hatóságai és minden társadalmi tényezője, sőt nagy közönsége is drága édes anyám elveszte fölötti nagy gyászom napjaiban kifejezni, velünk éreztetni kegyeskedtek.

Bensőbbé már nem tehettem — mert azt lehetetlen fokozni — a kapcsolatot, mely e városhoz fűz; de szentebb tette azt, melyet megbecsülni, megérdemelni már nemcsak szent kötelessége életnek, de kegyeletos családi hagyományom is, mely közel jár a valláshoz és erős, mint egy dogma.

Ez alapon hirdetem hálámat és fejezem ki mély, alázatos köszönetemet.

Kolozsvárt, 1899. jun. 25-én este.

Hegedüs Sándor.

Ellenzék.

Miután július 1-jével új félév veszi kezdetét, kérjük az előfizetést mielőbb megújítani, hogy a lapot ezután is minden megszakítás nélkül tovább is küldhessük.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRGZÁJA.

1899. Junius 26

Hilary.

— A „Tüvisek és narancsvirágok“ szerzőjétől. — Angolból fordította: **AMICA.**

XIX.

(Folytatás.)

(38)

— Gábríel, nagyon örülök, de nem vagyok meglepetve.

Nem tudtam válaszolni, midőn Lady May azt mondta —

— Mit tettem, én, a ki azt oly nagy becsben tartottam volna, hogy nem kaptam a maga könyvéből egy példányt?

Hogy tudtam volna neki megmondani, hogy az a könyv az övé volt, övé — szépségének az inspirációja által, hogy a benne levő szenvedélyes szerelmi dalok mind neki szóltak?

Azonban, Sheridan Kata gyanította azt, mert azt mondta —

— Holmes ur, én ösmerem a maga eszményét.

Megtudnám mondani, hogy azok a szép sorok kire vannak alkalmazva. „Sötét szemek aranyos fényvel“ — csak egy szem pár van, a melyre e szavak illenek.

Fokozatosan világos lett előttem, hogy Sheridan kisasszony mindenért neheztelt a mit másvalakiről mondtam, vagy gondoltam.

— Gábríel — mondá Lady May nevetve; — maga még két nagyon fontos személynk a gratulációit nem kapta meg. Jöjjön velem.

Midőn a korridorokon keresztül mentünk tudtam, hogy hova megyünk. Szükséges arczát felém fordítva azt mondá —

— Gábríel, azért mert nevetek ne gondolja, hogy közönyös vagyok. Én örülök a maga sikerén és büszke vagyok reá, hogy ösmerem.

Megállott és mind a két kis kezét felém nyújtá, mi közben sötét szemekben az aranyos fény ragyogott.

— Sok férfit ösmerek, folytatá, de csak egy poétát. Sir, én minden költeményét elolvastam. Gábríel, ki a maga hősnője? Ő nekem nagyon tetszik. De különösen találok, hogy a maga hősnő, akár édes kedvesek, szomoruaak vagy vidámok, mind sötét szeműek. Hogy van az? A kék vagy ibolya szemekben nem lát szépséget?

— Igen, szépséget látok; de szerelmet nem látok bennük, válaszolam.

És ő csudálkozni látszott.

— Gábríel, én semmikulönbséget nem tudok észrevenni azokban.

— Én tudok. Rám nézve a világnak minden szerelme a sötét szemekben van. Én ösmerek a hegyi tó vizéhez hasonló szemeket és még is, midőn tulajdonossa örül vagy rnkonszenvez, olyan aranyos fény ragyog bennük, mi legszebbé teszi azokat széles e nagy világon.

— Milyen kedves! mondá.

És láttam a modorról, hogy legkisebb fogalmam sem volt arról, hogy róla beszéltem.

— Gábríel — folviatá nevetve — ugy-e ez az egyik hősnője? Én nem tudom, hogy mi közönséges halandok, hogy elégsütsük ki magát.

Megtudtam volna halmi a lábánál; de nem mondtam azt neki és a gyermek szobába mentünk.

— Rozi és Ru, jöjjetek ide rögtön és

SZINHÁZ.

N.-Váradról írják: a Perényi Margit távozása befejezett tény. Perényi Margit távozásával, mint a n.-várad Sz—g a többek között a következőket írja:

Az operette ensembléjére Perényi Margit távozása nem csak veszteség, de operette ensemblé gondjai megfelelő soubrett-prímadonna nélkül képtelenség.

Nem akarunk itt arról szólni, hogy a nagyváradi közönség rövid pályafutása alatt mennyire megszerette Perényi Margitot, a kire a kolozsvári nemzeti színház mindenkor büszke lehetett, mint a vidék énekesen s játékaiban legjobb soubrett énekesnőjére, egy szerien csak konstatáljuk azt a tényt, hogy a kolozsvári nemzeti színház igazgatójának eddig teljesen perfekt s a vidéken páratlanul álló énekes személyzete soubrett énekesnő áll.

Perényi kisasszony távozásának okát hosszasan elbeszélte egy újságíró előtt, a mely így hangzik:

Egy szeren egy délután épen nálam volt Orbán Árpád a Kecsényi-fekete szakállu karmestere, akivel egy szerepet korrepetáltam, amikor csak betoppant hozzánk Megyeri Dezső, a kolozsvári nemzeti színház akkori igazgatója. Előadja, hogy az ő figyelmét valaki reám irányította, azért jött el, hogy meghallgasson. Erre éppen alkalom volt és én kedves Megyerim kijelentette, hogy ha kedvem van, ő engem Kolozsvárra szerződött primadonnának. Én jeleztem neki, hogy soha még színpadon egy árva szó prózát ki nem ejtettem, — hogy mehessek én primadonnának? — de Megyeri bátorított, hogy az nem baj, majd minden megéri a kellő időre." Erre azt feleltem, hogy várja be legalább amíg Kecsényinál tul leszek a debőmon, ő elfogadta a kijelentésem és elutazott. Nemsokára megtörtént első föllépésem, nagy sikert arattam, a lapok elismerőleg referáltak. Kecsényi rögtön szerződöttem akart, de engem szavam Megyerihez kötött, aki csakhamar meg is jelent nálunk kész szerződéssel, a melyet alá is írtam.

A szerződés szerint Megyeri Dezső szerződött engem a kolozsvári nemzeti színházhoz énekesnői szerepkörre még pedig 1898. május 1-től 1898. október 1-ig 175 ft. 1898. október 1-től 1899. október 1-ig 200 ft havi fizetéssel.

A szerződés aláírása 1897. szeptember havában történt és amár a szerződés szerint reám csak a következő 1898. május 1-én lett szükség, Megyeri kijelentette, hogy lehetséges miszerint már előbb be kell rukkolnom és addig is, amíg tényleg a működés terére lépek, havi 50 ft fizetésben részesít. Én boldog voltam, Megyeri megküldött három szerepet (Nebántsvirág, Suhanc és Sárkascikó) azzal, hogy csak tanuljam be szorgalmasan. Én tanultam és közbe vásároltam gerlőr-borura minden előre látás nélkül: cipőket, csizmákat, kelméket és olyan dolgokat, amiknek soha sem vettem és soha sem is fogom hasznukat vehetni.

Ezalatt történt, hogy Bölönynt intendánsnak nevezték ki és megszüntették a vállalkozó-igazgatói rendszert. Bölöny tehát, amint mindenki tudja, Megyerit átvett mindent: személyzetét, beruházásokat stb. Ez átvett kellekék között voltam magam is. Bölöny intendáns és neje Budapesten lélték alkalmával meglátogattak bennünket, énekeimet meghallgatták és az intendáns biztosított, hogy a Megyeri által elvállalt szerződést magára nézve is kötelezőnek tartja és nemsokára meg is küldte nekem szerződésemet, a mely szóról-szóra a Megyeriével egyezett.

Tavaly május elején léptem fel először Nagyváradon a „Nebántsvirág” czímű szerepében. A kedves közönség oly szípen fogadott, hogy soha sem fogom elfelejteni. Rövid idő alatt becsoptam a primadonnaságba, én aki soha sem tanultam a színészetet, egymásután játsztam el a repertoár valamennyi nagyszabású soubrett szerepét. Hogy miként játsztam, azt elbírált a közönség, de tény az, hogy megszerettük, jól esett látnom hallanom, hogy örölnék, ha a színpadon vagyok és én végtelen boldog voltam, hogy képességeimmel meg tudtam felelni a várakozásoknak. Pontosan és szinte a pedánságig menő ambícióval, lelkes rajongással végeztem dolgaimat. Pályatársaimmal és társaimmal, a vezetőséggel szemben őszinte, szíkomondó voltam, a mint abban a körben a vérebem csepegtették, a holt nevelkedtem.

Soha senkivel a legkisebb összekozozzanásom sem volt, pályatársaimot ruhával, egyébb kellekkel segítettem, mert nekem volt, nem ugyan a gázsimból mert ez alig fedezte a létezéshez szükségeseket, hanem megtakarított kis pénzemből amelynek 13 hónapos színésznősködésem alatt csisosan a végére is jártam.

Hígye el, hogy rövid primadonnáskodásomra több mint 1000 forintot fizetett rá, a töltetek oly drágák, pedig részben házilág kiegészíttem, magam is dolgoztam rajtuk. De azért a pénz nem sajnáltam a szebb jövő reményében. Kolozsvár közönsége hasonló kitüntetéssel fogadott, és szeretettel folytón csak növelte ambícióimat és munkaképességeimet és e tekintetben soha sem volt okom az elkedvetlenedésre. A tisztességes sajtó is jóakor, irányító, tanító módonban tárgyalt, a minek hasznát is vettem, mert a tanítást mindenkitől szívesen fogtam.

De ha kifelé minden rendben volt is, benn a kulisszák közt egy klikk szervezkedett ellenem. Oktát nem ismerem, de tény, hogy felhasználtak ellenem minden pletykát, intrikát, hogy a vezetőség előtt kedvezőtlen színben tünessenek fel. Én, aki az ilyen utakhoz nem értettem, a külön színházi nyelvet nem tanultam, aki nem voltam igazán „színésznő” magamhoz méltatlannak találtam hogy e vádakkal szemben mentsem magam, elvártam a vezetőségtől, hogy önmaga hátrón el tőlem minden pletykát.

Ez nem így történt és én egyszerre kicsöp-pentem a kegy puha fészekből s mint egy ázott madár vergődtem a szekaturák, bosszantások, kicsinykedések tömkelegében. Már akkor elhatároztam, hogy megvólók a társulatól, dacára annak, hogy előbb szerződésemet az intendánsal 1899. október 1-től 1900 ápr. 1-ig meghosszabbítottam még pedig úgy, hogy 1898 októ. 1-től már 300 ft. havi fizetést kaptam volna és a nyár folyamán két heti szabadságot.

Türtem azonban egyrészt remélve a változást, de főleg azért, hogy okvetlen visszaakartam jönni Nagyváradra, abba a városba, melyhez első mámoros, szép, diadalmas estém emlékei kötődtek és a mely városnak közönségét különösen megszerettem.

Nagyváradra jövetelem már kellemetlenség-gel kezdődött. Az intendáns már régen megígérte, hogy eléged szülővárosomba, hogy ott a színpadon bemutatkozzam. A nagyváradi első hét reper-

toárja úgy volt összeállítva, hogy néhány napra nélkülözhető voltam, felhasználva tehát az alkalmat és a megnyert engedelmet, haza utaztam vendégszereplésre. Utközben krónikus torok katarissom amelyet még Kolozsvárt kaptam egy hideg estén, igen akut módon ujtult föl, úgy hogy a kellő napra a „Nebántsvirág” eljátszására nem voltam képes visszaérkezni Nagyváradra. Betegségemről két orvosnak a bizonyítványát küldtem el. No hiszen egyébb sem kellett nekem, megindult a szapuló gépezet és jaj volt szegény beteg fejemnek. Szoropemet oljásztatták mással, de ez nem bántott volna, mert elvégre egy nagy színháznál helye van a kettős szereposztásnak, hanem sértett az, hogy dacára orvosi bizonyítványaimnak, mikor hazaérkeztem, törvényszék elé állított a direktorom, köteleesség mulasztással vádolt és megbüntetésemet kérte. Az első foku bíróság eltáit, de a másodfoku felmentett. Hogy akkor tényleg torok-bajom volt, az hallható volt további első néhány föllépésem alatt is, mert nem akarva további gyanúsításoknak kiténni magam rekedtem és lázasan is kiállottam énekelni. Persze elnézés helyett énektudásom hanyatlásának tudták be ezt. A szekaturák folytatódtak, a mire persze én nem adtam semmit, mert folyton bátorított az, hogy a közönség szeretett és ragaszkodásának tüntető kifejezésével viszonzotta lelkiismeretes működésemét és bizonyoságot szolgáltatatta annak, hogy az ellenem indított hajszá csak egy klikk által ébren tartott mozgalom, a mely mint minden, erkölcsi alap nélküli működés, csak muló jellegű és biztam abban, hogy az igazság győzni fog.

Ezenközben arval is telebeszéltek a fejemet, hogy némely tendenciózus hírlapi cikkek az intendáns intenciója szerint készül: azt is beszélték fültanuk, hogy hallották, mikor Pollinus igazgató, az én, tehát a saját társulatahoz tartozó működő tagnak színpadi képességeit nyilvános helyen kicsinyelte. Ezeket is egyenlő kedélyállapottal fogadtam, illetékes helyen nem kérdőzsködtem utána, míg végre a mult hét végén olyan történt, hogy tovább nem maradhattam a passzivitás terén.

A mult péntekre „Carmen” premierje volt kitűzve, amelyben Micaélát nekem kellett volna énekelnem. Csütörtök reggel rosszul lettem és rögtön felmentem a színházhoz, hogy másnap nem énekelhetek. Magamhoz kitérttem az én édes, jó doktoromat Berkovits Miklóst és okulva a multon, kértem, hogy állapotomról állítson ki egy bizonyítványt. Abban az erős hitben voltam ugyanis, hogy ha nekem nem is, de dr. Berkovits-nak hinni fognak. Csütörtök délbem már elküldtem az orvosi bizonyítványt, amely betegsége megnevezésével 3—4 napi kimeletet írt elő. Másnap már azt hallottam, hogy én, dacára az orvosi bizonyítványomnak, nem vagyok beteg és lemondásom oka „malicia” és az igazgatóság, hogy megtoroljon, majd hoz valakit, aki fog énekelni helyettem.

Indispozícióm hamar muló volt, úgy hogy szombat este már képes lettem volna énekelni. Vasárnap reggel szétében beszéltek, hogy a hétfőre kitűzött Carmen előadásán Wlassák Vilma kisasszony fog énekelni. Én Wlassák Vilma kisasszonyt Budapestről ismerem, képességéről, gyönyörű hangjáról én magam legjobban megvagyok győződve és magam örültem leginkább, mikor megtudtam, hogy szerződése tervbe van véve Barmikor szívesen átengedtem volna Micaéla szerepét, mert igen jól tudom, hogy minden színháznál a kettős szereposztás elvét kell lehetőleg keresztülvinni, de mikor arról volt szó, hogy szerepemet büntetésből vették el, nem maradhattam tovább passzív, hanem vasárnap délután édes anyámmal felkerestem az intendáns színházi irodájában és kértem, hogy kölcsönösen, békés úton bontsuk fel a szerződést.

Elmondtam neki, hogy nekem úgy adták elő a dolgot, hogy a hajszában, mely ellenem folyik, ő is részt vesz. Kértem, hogy e felől nyugtasson meg engem és bizonyítsa be az ellenkezőjét avval, hogy másnap hétfőn engedjen engem énekelni. Nem bántam, ha kedden vagy „Carmen” további előadásain a vendégművésznő fog énekelni. Hogy kéréssem pusztán elvi jelentőségű és csak megbántott önértetnemek kifolyása volt, bizonyítja az is, hogy az sem riasztott vissza, miszerint, ha Wlassák k. a. fogja Micaélat később énekelni, bár az én Micaélám nagyon kellemetlen összehasonlításokra fog alkalmat adni és aligha fogja a közönség még máskor akceptálni.

Az intendáns kijelentette, hogy kérésemet nem teljesítheti, amire én kedden bejelentettem, hogy nem tekintem magam tovább a társulat kötelekébe tartozónak. Az intendáns válaszolt és ragaszkodik az én további működésemhez, felmondásomat nem veheti tudomásul. E levélre ismét csak azzal válaszoltam, hogy elhatároztam megmáshatatlann, sem Nagyváradon, sem Kolozsvárt az ő társulatánál fel nem lépek többé.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kolozsvár. junius 26.

— **Uj utca Kolozsvárt.** A város törvényhatóság bizottságának közlebről tartott közgyűlésen elfogadták a tanácsnak azt a javaslatát, hogy a Felső-Szén utca torkolatánál a Majális utcában egy uj utca nyitassék. Ezen utca létesítését Losonczy János árvaszéki elnök, mint előadó okolta meg többek között azzal, hogy az uj utca és a kert utcában építendő csoporttal a közlekedés könnyebbé tétessék s a forgalmi érdek is kielégítést nyerjen. A közgyűlés elvben egyhangulag elfogadta a javaslatot és meghatározta a tanácsot a szükséges kisajátítások eszközzésére, s megbizta azzal, hogy a létesítés költségének fedezetéről gondoskodjék.

— **Doktori felavatás.** Szombaton délbem avatták fel egyetemünkön Tusson János selmezi m. k. erdész a természetudományok doktorává. Fontosságot ad e felavatásnak azon körülmény, hogy az erdészek között tudtukkal ez a második eset. Az uj doktor a selmecezi erdészeti akadémiát kitüntetéses végezvén, ugyanott miut tanársegéd fungált, honnan a földmívelési miniszter a müncheni egyetemre küldte ki. A tudományok iránti kiváló előszeretete s nemes ambíciója sarkalta a tudori diploma megszerzésére. Öszintén gratulálunk az uj erdész-doktornak, s óhajtjuk, hogy magas képzettségének megfelelő alkalmaztatásban sokáig érvényesítse nagy tudását a haza javára.

— **A törzssörmesterek fizetésének rendezése.** Ó császári és apostoli királyi Felsége folyó évi junius hó 9-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával, a m. kir. honvéd törzssörmesterek szervezésére és szolgálati viszonyaira vonatkozó utasításnak uj kiadását jóváhagyta, melynek következtében a régi általános évi 720 korona törzsfizetés, 84 korona ruházati átalány és az idősebbek által egyéb czímen — mint pótjdi — eddig élvezeti dotatiók megszüntetése mellett — a folyó évi márczius hó 1-től; tehát visszaható erővel — a következő fizetési fokozatok és fizetések rendszeresítették és pedig: I. osztályban 168-nak 1200 korona évi törzsfizetés és 120 korona ruházati átalány, a II. osztályban 110-nek 1008 korona évi törzsfizetés és 120 korona ruházati átalány és végül a III. osztályban 55-nek 840 korona évi törzsfizetés és 120 korona ruházati átalány.

A fenti évi dotatiók mellett még lak- és butorbért élveznek. — Mi, részünkről ezen jól megérdemelt uj dotatiókhoz sok szerencsét kívánunk.

— **Mizeria a kolozsvári adóhivatalnál.** Nemrégiben panaszt tettek, hogy a kolozsvári állami adóhivatalnál néhány kr. czukor adó befizetéséért egy-egy délelőttöt kell elvesztegetni s ha e miatt panaszkodnak, a felvilágosítás nem mindig udvarias. Most azt az értesítést vettük, hogy ennek az az oka, hogy a kolozsvári állami adóhivatalnál nincs elég személyzet s habár a hivatalnokok teljes odaadással dolgoznak, lehetetlen úgy elvégezniük a munkát, hogy közönséget meg ne várakoztassák. Közérdekből ezennel felhívjuk a pénzügyminiszter figyelmét a személyzet sürgős szaporítására.

— **Emlékünneplést** tartott e hó 22-én a marosvásárhelyi ev. ref. főtanoda a Szentmiklósi utcazi ev. ref. — ugynevezett — Kis templom helyiségében. Az ünnepély, mely b. u. 4 órakor kezdődött az ev. ref. collegium tanévzáró ünnepélye nyitotta meg s ennek bevezgetével vette kezdetét a néhai Szász Domokos püspök emlékeztetésének szentelt ünnepély. Imát: Józsa Gyula ev. ref. coll. tanár és Tótfalusi József lelkész mondták, míg emlékbeszédet Bedőházi János tanár tartott. A templomban szép és intelligens közönség volt, jelen kegyelettel áldozni a néhai püspök emlékének.

— **Magyar találmány a berlini császári udvar operában.** Mint Berlinből biztos forrásból értesülünk nagy kitüntetésért egy magyar feltaláló, ki találmányával hivatta van a modern technika egy oly vívmányával boldogítani az egész emberiséget, mely hygienikus szempontokból főleg nagy fontosságot fog bírni.

Ugyanis Kugler Mihály mérnök máv. felügyelő egy oly apparatust talált ki, melylyel a legnagyobb biztonsággal fűteni, hűteni és szellőztetni egyaránt lehet bármily nagy helyiséget. Hogy a modern követelményeknek minden szempontból nyíre felelhet meg, tán semmi sem igazolhatja jobban, mint ama reánk magyarokra nézve minden esetre örvendetes tény, hogy Németországban a modern technika hazájában, midőn találmányát bemutatta s ez ügyben Berlinben időzött, azonnal megrendelést kapott, hogy találmányával a berlini császári udvari operát szerelje fel. Érdekes ezen találmányban az, hogy egy háznak a fűtése egész időnyre kiszámíthatóan sokkal kevesebbet kerül, mint az eddigi központi vagy gőzfűtő készülékekkel és könnyven szabályozható oly hőmérsékűre a minőre akarjuk. Ép így hűtőm le a szoba levegőit, a legtökéletesebb nyári hőségben oly fokuká a mennyire az nekem jól esik. Viszont oly légáramot idézhetek elő a szobában a szellőztetővel a minőt akarok. A berlini szakköröket nagy bámulatra ejtette ezen találmány s a feltaláló főleg a szakkörök részéről nagy ovációknak volt részese. Mi örülünk, hogy egy magyar mérnöknek jutott ezen dicsőség, hogy oly magas helyről, mint a berlini császári opera, lett felszólítva találmányának bemutatására s hogy ott alkalmazása elrendeltetett csak azt igazolja, hogy igazán a modern technika leg-ujabb vívmányok tekinthető.

— **Borpancsolások.** Már nem elég, hogy pécsi műbörökét sárdi, celnai és más vidéki nevek alatt hoznak nálunk forgalomba, hanem borkivonat is csempésznek be. Erről a Magyar Kereskedők Lapja-nak írja egy vidéki kereskedő a következő sorokat:

„A napokban egy bécsi utazó jött hozzám az üzlethe. A cég neve: Fischer et Felix, Wien, IX., Pfinggasse 8. E cég utazója többféle esszenciát ajánlott: a többek között boresszenciát is. A használati utasításban, mely nevezett utazónál nyomatásban megvolt; ott állott a receptje, mely szerint a „bor” csinalandó: 50 liter víz, 1 liter boresszencia, 20 liter természetes bor és lesz — 76 liter bor.

Ismerve azon üdvös intézkedést, melyet a kormány a borpancsolókkal szemben kifejt, semmit sem vettem az illető utazótól, hanem rögtön jelentést tettem a helybeli rendőrségnek. A csendőrmester az utazó gyanus mintát lefogalta, de az utazót szabadon bocsátotta. Most a lefoglalt boresszencia-minták további tettezkedés végett a közszéi előjárások után a brádi főszolgabírószághoz küldettek be.

Megjegyzem, hogy a nevezett utazó, hogy reklamtól csináljon, elővett egy csomó megrendelő levelet melyekkel meg akart engemet győzni arról, hogy ide Magyarországra hányan után rendeltek a boresszenciájából. Nem tudom eredetiek voltak-e a felmutatott levelek, de bizony azokban nagyon sok 5 és 10 kilós rendelmény állott; de nem boresszencia név alatt, a mire engem is figyelemzetelt az utazó, hanem „must elvezetés alatt.”

A közönség a legjobb borellenőrző-bizottság volna abban az esetben, ha úgy tene, mint a fentebb említett kereskedő.

Jól fel fogott érdekében még egy fontos dologra figyelmeztetjük a vendéglősöket és a fogyasztó közönséget. Borpancsolásért bün-

tetett, vagy annak gyanujában állott egyénektől borokat ne vásároljanak.

Bort csak termelőtől, szövetkezetektől, vagy olyan egyéntől ajánlatos venni, a ki betudja igazolni az eladott bor származását és annak hiteisítményét.

Kolozsvárt több vevő érzékenyen károsodott az által, hogy a jóhiszeműleg vásárolt pancsolásokat a rendőrség lefoglalta és elhasználását megtiltotta. Ilyenkor az évek mulva kikerülő ítélet úgy szól, hogy a vevő polgári per után keressen kártérítést. A míg azonban a szegény vevő idáig jut, addig a borpancsoló minden vagyonát másra iratta, s törülheti a szemét a szegény vevő.

— **Időjárás.** Az országos meteorológiai intézet jelentése szerint 1899. év junius 26-án:

Hazánkban részben már tegnap d. u. de még inkább ma reggel általános esőzés indult meg, amely helyenként igen jelentékeny mérvet öltött; már eddig 1—5 mm. esett Selmecbányán, Keszthelyen, Zomborban, Egerben, Késmárkon, Nagyváradn és Nagy-Szebenben. 6—10 mm: Csáktornán, Pécsen, Akna-Szlatinán (zivatarral) és Marosvásárhelyt. Ezeken kívül Arvaváralján 13, Zág-ráiban 41, Károlyvárosban 32, Fiumeban 21, Cirkvenicán 38, Ungvárt 44, Szathmárt 26 mm., mely utóbbi helyen tegnap délután erős szélvihar volt apró jégesővel. A hőmérséklet keleten még magas, nyugat felől azonban már süllyed.

— **Párafakövezés Párisban.** A párisi közmunkatánács elhatározta, hogy kísérleteket fog tenni egy új kövezőanyaggal. Ennek az új anyagnak a legfontosabb alkotórésze a parafa. A parafát apróra törve aszfalt közé keverik és óriási nyomással megszögökhöz sajtolják Londonban már hat évvel ezelőtt raktak ki ilyen kockákkal egy hoszu utcát. Az új kövezet ruganyos, nem szívja föl a vizet és tartósabb bármely eddig használt kövezési anyagnál. A londoni utat hat év alatt egyszer sem kellett javítani, Nemrégiben, mikor a vízvezető csöveket javították, a fölbonított kövezeten konstalták, hogy a nagy forgalom dacára a kövezet alig rongálódott meg.

— **A női szépség.** A Kelet ó-kori népeinek asszonyai még sokkal jobban értették ahhoz, hogy a természetet hogyan kell megkorrigálni a női testen, mint akár a modern párisi hölgyek. Többek között az egyiptomi nőknek az a különös szokásuk volt, hogy a szemük fehérét nagy ügyesen zöldrn festették. Oly finoman hajtották végre ezt a nehéz és kétségtelenül kissé fájdalmas műveletet, hogy az egész szemgolyó tengerdelő árnyalatot nyert. A tatár és arab nők még ma is értenek ehhez a mesterséghez. Pompejiből is ástak ki egy csomó apró földnélküli festékek edényét.

— **Gourmadok figyelmébe.** Nem értéketlen talán tudni, hogy az egyes zöldség-neműek miféle hatással vannak egy az emberi gyomorra, mint az idegekre. A fejessalata elősegíti az emésztést és frissítő is egyben, az uborka hűsítő hatással van. a paraj és a sóska a vesék működését fokozzák, valamint a hagyma, amely a gyöngye gyomorja igazgatólag hat. A fokhagyma és az olajbogyó elősegíti az emésztést és izgatja a vért. A paradicsom és a spárga tápláló és vértisztító, a zeller gyógyítja a rheumát és izgatja az idegeket, a sárga és vörös répa tápláló és emésztést fokozó. A gombák szintén táplálók, egyben vértisztító és vérképző hatásuk van.

— **Pazar virágdiszítések.** Hogy milyen fényűzést fejtenek ki az előkelő angol házakban virágdiszítésekkel, kitűnik azokból a leírásokból, melyeket a londoni lapok az exkluzív táncmulásokról elég gyakran közölnek.

De talán az egész szememben se volt, épen a mi a virágdiszítéket illeti, egy bál sem olyan fényes, mint az, melyet a Hoyos grófné adott elegáns kis palotájában. Mindekit bámulatra ragadott ezen a pompás estélyen a báli terem és a fényes mellékhe-liségek virágdiszítése.

A báli terem fehér aranyozott falait sűrűn borították el egy féhérvirág-kuszónövény hoszu indái, vörös rózsák, szegfűk, geranium és orchideák. Az ablakívek fölött formális drapériák voltak ezekből a pompás virágokból.

A csillárokról fehér orchideák és golyóalakú csokrokról összekötözött vörös virágok lógtak le. Az áteremben öt asztalnál terítettek. A középső asztalnál ezüstváznak csak vörös virágok pompáztak.

Többi négy asztal közül egy két jácintokkal és hortenziákkal, egy sárga orchideákkal, egy mindentelre fehér virágokkal és egy pompás La France-rózsákkal volt díszítve. A theasobában valóságos lombfűtő csináltak vörös rózsákból, az alószobában pedig egy pálmacsoporton kívül vörös és fehér lilionok pompáztak. Még a folyosók is virágokkal voltak díszítve.

— **A kínai mandarinok életéből.** E. H. Parker, ki hoszu ideig élt Kinában, a Cornhill Magazineban érdekes képet rajzol a kínai mandarin életéről. Szegény madarinnak sok dolga van. Napi élete, mint minden kínaié, kora reggel kezdődik, mert a legtöbb kínai jókor kel. A kínai lefekvéskor sohasem vetkezik le. Legfeljebb himzett felső kabátját teszi le, megtágitja gallérját, meg a nadrágszíját, vagyis az ezt helyettesítő övet s lefekszik. Ha fölébred, legelső dolga a fogát megtisztítani. Minden kínai rendkívül nagy gondot fordít fogai ápolására s innen van, hogy a foguk nagyon szép és egészséges. A mosdást a mandarin ur nagyon kezdetleges módon végzi. A szolga kis vas- vagy rézmedenczébe vizet hoz be, melyben rongydarab uszkal. A víz mindig meleg. A rongyot a mandarin a vizbe mártja s néhányszor végighuzza vele az arcát.

A szappan nem igen ismeretes száraz Kinában, e helyett tea-olajból készült keveréket, vagy horszakóvet használnak. Ha a mandarin a mosdást bevégezte, meghuzza az övet, szorosabba csatolja a gallért, magára veszi felsőkabátját, selyemcipőt ölt s a toalett meg van. Azután teát iszik s egy pipát szív el mellé. Majd előhozatja gyaloghintóját s ezzel megkezdődik napi foglalkozásának legteljesebb része. A kínai mandarin

rendkívül sok látogatást végez, s hogy az időből kiüssön, már kora reggel elkezdzi. A hivatalos vizitek több órát vesznek igénybe, s ha ez így megkínzott mandarin hazatér, még az anyának s esetleg a nagyanyjának (ha él a vén szipirtyó) is tartozik egy-egy látogatással. Az ebédet egyedül költi el, mert a kínai illem nem engedi meg, hogy asszony is részt vegyen az ebédnél.

Az ebédet szolgálja találja fel, még pedig a könyvtárban, mely helyiséget akkor is úgy hívnak, ha egy könyv sincs benne. Az ebéd nagyon egyszerű: édesríz, galambtojás savanyukáposzta, disznóhús, füstölt sonka, kacsa. Ebéd alatt a mandarin teát vagy számszalt (rizspalánta) iszik, azután sziesztát tart valamely felesége szobájában. Délután ismét látogatásokat tesz saját házában. A legtöbb mandarin nem ismeri a testmozgást, annál kevésbé a sportot. De nem is instál belőle.

A nemrég elhunyt banki alkirályt nagy különöznek tartották, csak azért, mert ezer lépésnyire fekvő kertjébe gyalog sétált el. Este a mandarinok titkársaikkal versenyt olvassák a klasszikumokat, vagy verseket csinálnak. Kilencz órakor már a paplan alatt van ő mandarinásága.

— **A pap és a női kalap.** Amerika templomaiban ez idő szerint nagy harc dúl a női kalapok miatt. A cansas-city melódista templomban a pap prédikálás közben a következő cselhez folyamodott, hogy a nőkel letesse a kalapot. Prédikációja elején csak úgy odavetölg megjegyezte: „Természetesen nem lenne helyes, ha arra akarám kérni a hölgyeket, hogy kalapjukat tegyék le. Néhányan meghűthetnék magukat.” (Semmi válasz.) „Némely nőre nézve ez kellemetlen is lenne, mert némelyiknek a frizurája, ha levenné a kalapot nem éppen szép látványt nyújtana.” (E szavaknál a hölgyek fele leteszi a kalapot.) „És — folytatja a pap mind merészebbé válva — sokan attól félnek, hogy a kalappal együtt a hajukat is levennék.” (Erre természetesen a többi nő is mind letette a kalapját. És még természetesebben: a pap csak ezt akarta.)

Főszerkesztő;

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és lapfajtajdonos;

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR. *)

Azt hittem, hogy Kolozsvár város rendőrkapitányának, most, mikor az emberek élete folyton a legnagyobbobb veszedelmek van kitéve a veszett kutyák által, előbb való azzal foglalkoznia, mint egy szerencsétlen, sorsúldóztott, védtelen asszonnyal, ki joggal keresett menedéket szülővárosában, s a kit a családi intrika miatt rendőri asszisztenciával maga elé állítottat.

S ha már ezt megselekedte, legalább úgy viselkedett volna, mint egy köztisztvisletben és becsületben megöszült nővel, nem pedig mint egy utczáról szedett semmivel.

De biztosítja a főkapitány urat, hogy habár jelenleg szivgyörcsben, nagy betegesen fekszik, nemsokára a rajta esett sérelmekért a legfőbb helyen fog magának elégtételt szerezni.

Egy szerencsétlen asszony.

Dr. SZOMBATHELYI GÁBOR
egyetemes orvosdoktor,
külföldi tanulmányutjáról hazaérkezvén,
vizgyógyászatát a „Diana” fürdőben megnyitotta.

Rendelés d. e.: 8—10-ig
d. u.: 4—5-ig.

Prospektus kívánatra bérmentesen.

2—5

„MARGIT”
GYÓGYFORRÁS.

Margitforrás-telep. (Beregmegeye.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szénsavat, ellenben sok szénsavas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételű vizek fölül emelik. Kitűnő hatása a **légmuntak, stúdóhurutos állapotúknál, különösen szívós váladék esetén; tüdővészeseknél, ha vérszere való hajlandóság van is jelen, a „Margit-víz” megbecsülhetetlen szolgáltatokat tesz kevés szabad szénsavánál fogva. Kiváló hatást látni tőle a **gyomor és belek hurutos állapotúknál**, főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képződött sav oka a rossz emésztésnek.**

A hűgysavas sok lerakódást akadályozván, becses szolgálatot tesz továbbá a **hólyag hurutos bántalmainál, kö- és homokképződés eseteiben**, miért is a **budapesti és bécsi egyetem orvosainál**, mint az **orvosvilág egyéb előkelőségei** a legszívesebben használják, előnyt adnak a „Margit”-forrásnak a hozzá hasonló összetételű gyógyvizek fölött.

Mint ivóvíz

kiváló óvószerek bizonyított járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borvíz általános kedveltségnek örvendő.

Főraktár: 6—12.

ÉDESKUTY L.

ásványvíz nagykereskedés
cs. és kir. udvari szállító BUDAPESTEN.
Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

ADRIAI

biztosító-társulat

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 42 millió frt.

573 1—1

A magyarországi igazgatóság intézője :

Báró PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 60 éves fennállása óta 218 millió forintot fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett :

tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk

e l l e n,

továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházásitási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:

SZEKULA ÁKOS

vezérfelügyelő.

GR. TELEKI LÁSZLÓ

vezérképviselőségi tanácsos.

Előfizetési feltételeink:

Felévre 8 ft.
Negyedévre 4 frt.
Egy hóra 1 frt 50 kr.

Mutatvány számokat kívánatra azonnal küldünk.

Szives tudomásul.

A fűrdő-évszak beálltával, mint minden évben, előfizetőinknek akárhányszor is változtatják lakóhelyüket, a vett értesítés után azonnal megküldjük a lapot a velünk közölt új címre. A változás bejelentésekor kérjük azonban tévedések elkerülése végett mindenkor a régi címet is megírni.

Hasonlóképp elfogadunk egy hónapnál rövidebb időre szóló megrendeléseket is, úgy hogy a ki csak rövidebb időre is távozik családjától, erre az időre egy külön példányt is kaphat s nem kénytelen családjától a megszokott lapot elvonni.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, junius 26.

— **Városi közgyűlés.** Szombaton d. u. folytatták a városi közgyűlésen a kolozsvári közúti vasutnak villamossá leendő átalakítására vonatkozó szerződés tervezetét. A tárgyaláson most is igen heves felszólalások voltak Szabó Samu, Somody, Koleszár és mások részéről. Több ízben szavaztak s ilyenkor Somody tiltakozni volt kénytelen, hogy az érdekeltek a szavazástól tartózkodjanak. A főispán a tisztí ügyész meghallgatása után fel is hívta a közgyűlés tagjait, hogy azok, a kik igazgatósági s felügyelő bizottsági tagságot töltenek be a vasutnál, a tárgyalásban való részvételtől tartózkodjanak. Tíz 8-t leborított. Hátra van még vagy 28. Ha a tárgyalás ebben a mederben folytatattik, pár napig még eltart. Ha azután a tervek és egyéb munkálatok elkészülnek, e vitát előlrol kezdik.

— **Végtárgyalás Putnoky — Oberschall párbaj ügyben.** Holnap tartja meg a kolozsvári kir. törvényszék a Putnoky Domokos, Oberschall Pál között felmerült és Putnoky Domokosra nézve oly megrázóan tragikus véget ért párbajügyben a végtárgyalást.

A tárgyalás reggel 8 órakor veszi kezdetét és előreláthatólag nagyon rövid lefolyásra lesz, a mennyiben tanuk kihallgatása nem történik, az egyetlen ténybeli tanu veszprémi főszolgabíró vallomását már megtette, s azt a tárgyalást rendjén felolvassák. A tárgyalást Szentkereszty Zsigmond báró, kir. törvényszéki elnök fogja vezetni, bírák lesznek Nesztor és Csizsér kir. törvényszéki bírák.

— **Özv. Hegedüs Sándorné** halála alkalmából Sáni László kir. ügyész koszorúmegváltás czimén ma 10 frtot küldött a siketnémáknak. Mint halljuk, városunkban mozgalom indult, hogy az e czimen begyűlt összegekből a néhai tiszteől egy alapítványt létesítsenek a kolozsvári siketnémák intézeténél.

— **Fellelgyár szépítése.** A fellelgyár oldalára jön a szépítő egylet javaslatára a városi közgyűlés határozata alapján az *Erzsébet* szepertin ut. Ez ut közepén pihenő pont lesz s az elhunyt királyné mellszobra jön oda. Mig ez ut létesül, addig is szépíteni igyekszik a város szépítő egylet a fellelgyár oldalát. Tekintélyesebb kolozsvári polgárok odaadással támogatják ebben. Ujabban három fellelgyári ház homlokzatát díszítette fel *Czakó Lajos* építész polgártársunk. Bak Lajos mű asztalos ígérte, hogy ő is díszít a fellelgyár oldalán. A szépítő egylet Bak Lajosnak e kijelentését köszönnel vette, mert a mit ő ígér, azt tudással, íszsellel váltja be. Komáromi mű asztalos még a mult évben ígérte meg, hogy ő is hozzá járul a viskók díszítéséhez.

— **Petőfi-ház.** A Petőfi-társaság tagjai között mozgalom indult meg a Petőfi-ház építésére és az alapösszeg gyűjtésére már ki is adott az íveket. A díszesnek tervezett épületben helyezik el majd Petőfi összes műveit és kiadványait, az összes kritikákat a művekről, a költőre vonatkozó életrajzokat, mindanyit az összes nyelveken, a melyekre lefordították, a költő kéziratait és a Petőfi ábrázoló festményeket, ha nem is eredetiben, de másolatban, rajzokat, fotográfiákat és metszvényeket, a szoborműveket részint eredetiben, részint gipszöntvényekben és a Petőfi-relikviákat. A festvényeket és szoborműveket a képzőművészeti osztályban helyezik el, a könyvtár pedig a könyveket és kéziratokat tartalmazza. A Petőfi-ház oly nagy lesz, hogy benne a társaság üléseit is megtarthatja.

— **Az Egyetemi Kör évváró közgyűlését** f. hó 28-án, szerdán d. u. 5 órakor fogja megtartani a kör olvasótermében. A kör minden egyes tagjának megjelenését kéri és érdeklődőket is szívesen lát az előadásoknál.

— **Új toronyóra.** A külmagyarutczai úgynevezett „Szent Péteri” templom tornyában egy új órát állítottak fel. Az óramű igen elcséves van összeállítva és Balog József helybeli derék puskműves készítette. Tekintettel arra, hogy a sugar toronyban a harangok egymásfölé vannak elhelyezve. Baragnak sok technikai akadályokkal kellett e

szűk helyen megküzdnie, a mig az óra szerkezetét helyesen alkalmazhatta.

— **Kirándulás Vasvári eleste helyéhez.** Említettük, hogy a jövő hó elején lesz 50 évi fordulóká annak, hogy Vasvári Pál, a gyulai havasok Béles nevű részén, Rákóczy szabadesapatával együtt az oláh martalócok által kegyetlenül lemészároltatott. A fiatal szabadság hős és a márciusi napok Demóthenesnek eleste helyéhez kizarándokol egy társaság a jövő hó 8—9-én s ott a helyszínen, a fenyesek között egy hazafias ünnepet rendez. Kik e szép kirándulásban részt kívánnak venni, azok szóban, vagy írásban jelentkezzenek jul. 2-áig a kolozsvári erereklye muzeum elnökségénél (Tornavivoda) megjelölve, hogy Hídegzsamos felé, vagy Bánffy-Hunyad felé óhajtaják-e kirándulást megtenni?

A kirándulásra nézve a részletes programmot most állítják össze.

Az ünnepélyben testületileg jelenik meg a Kolozsvári egyetemi kör. Ennek egyik tagja szavalni fog. Emlébeszedet mond Szabó Samu honvédegyleti elnök, a Vasvári kör elnöke. Lesz szavazat, ének, felolvasás az ifjú hősről.

Az ünnepély fényét emelni fogja az, hogy Horváth Ignác 48-as ezredes is megjelenik, kirándul továbbá Nagy Pál számtanásos honvédhadnagy, a honvédegylet titkára is.

— **Felmentő ítélet pécsi pancsolt bor felett.** Felháborító ítéletet hozott 21109. sz. a. a pécsi rendőrkapitány Kolozsvárra szállított, s itt lefoglalt, az orsz. vegyvizsgáló állomás által megvizsgált 93-89 hl. műbor felett. Azt az ítéletet hozta, hogy a pancsoló nem követett el semmi kihágást, ennél fogva őt *felmenti*; a belügyminiszter fizesse meg a 16 ftl vegyelmzési költséget, Kolozsvár közönsége pedig igya meg 93 hectoliter műbort, mert azt a műborkészítő vissza venni nem tartozik, miután szerintük az nem műbor, hanem letenyei folyadék, kevés olasz borral vegyítve. Az ítéletet a pécsi főkapitány sem a kolozsvári rendőrségnek, sem a kolozsvári borellenőrző bizottságnak nem küldte meg, hanem megküldte a *pécsi borellenőrző* bizottságnak, melynek semmi köze sincs a Kolozsvárt lefoglalt borhoz, így 3 napon belül meg sem fellebezte, s ennél fogva az ítélet ma már bizonyára *jogerős*. Mi egészen véletlenül jöttünk e felháborító ítélet tudomására, s ezennel felhívjuk mind Szvacsina Géza polgármester, mind a borellenőrző bizottság figyelmét reá.

Kérjük be az ítéletet Pécsről, melyet egyttal a miniszterelnök, belügyminiszter, valamint a földművelésügyi miniszternek is figyelmébe ajánlunk. Az ítélet indokainak egyik passzusa így szól:

A kolozsvári orsz. állandó borvizsgáló szakértő bizottság véleménye az anyagi igazság kiderítésénél, midőn így nagy horderejű erkölcsi és anyagi igazság kiderítéséről van szó, *nem szolgálhat az ítélethozatal alapjául*, hanem elkellet fogadni a borra nézve két szakképzett *vegyész szakvéleményét*.

Tehát ez a műbor gyáros, mert az erdélyi részekben eladott borainál százezerrel szerzett, szőlősgazdáinkat pedig milliókkal károsította meg, nem bűnhődhetik azért, mert gazdag ember, mert es. és kir. udvariszállító és iparkamarai tanácsos.

Ezért felette külön vegyészek véleménye alapján felmentő ítéletet kellett hozni. Az elítelt egyén különben az ítélet szerint izraelita vallású, 44 éves erdélyhe évente százezerre menő liter *pécsi ült* szállított. Ez italok közül műborokat találtak a menyire emlékezzünk Szécsrégenben Kapusi Dánielnél, ki jóhiszeműleg vásárolta e bort, továbbá Brassó megyében, a székelőföld több pontján, nevezetesen Marosvásárhelyt, Kézdi-Vásárhelyt, Seps-Szentgyörgyön stb.

Ez ítéletről később még részletesebben szólnunk. Ez uttal csak arra figyelmeztetjük a borvásárlókat, hogy óvakodjanak olasz és pécsi borok vételétől.

— **Magántanári próbaelőadás.** Dr. Somló Bódog a kolozsvári egyetem egykori kiváló tehetségű hallgatója tegnap délelőtt tartotta meg a központi egyetemen magántanári próbaelőadását a jogbölcsestszékből. Dr. Somló előadásának tárgyaúl az olasz kriminológiának a büntetések elrethetőségéről és beszámíthatóságáról szóló tanai választotta annak kritikáját adta jogbölcseleti szempontból, majd a saját nézeteit fejtette ki a büntetőjogi beszámíthatóságról. A büntetőjogi beszámíthatóság tanait teljesen függetlennek tartja előadó úgy az akarat szabadságának, mint az etikai determinizmusnak kérdéséről s e fogalomnak olyan konstrukcióját adja a mely egyformán alkalmazható a klasszikus büntetőjogi rendszerekre, valamint Lambrozó iskolájának alapelvei szerint is.

Az előadáson szép számú közönség vett részt, köztük nagy számmal az egyetem jogi karának tanárai. A közönség előadás végén az előadót lelkesen megéljenezte. Dr. Somló Bódogban, ki a jövő tanévétl kezdve a kolozsvári egyetemen, mint magántanár fog működni, az egyetem kiváló és szakképzett erőt nyer.

— **A csodaművész hangversenye.** Bagotai Lengyel Ernő zongora hangversenye, nem, mint irtuk, június 2-án hanem *július 4-én* lesz este fél 8 órakor a Központi Szálló dísztermében. A hangverseny programja igen érdekesen van összeállítva, a melyet holnap fogunk közölni.

— **Sértésvész Kolozsvárt.** A városi hatóság Kolozsvár területén sertésvész járványt állapított meg. A sertésvészt öt különböző udvarban konstalták. Ennek folytán főkapitány elrendelte, hogy 1-ór: a beteg,

vagy gyanus sertések más sertésektől elkülönítve oly módon őrzendők, hogy lehetőleg más sertések be ne fertőzessenek; a város sertései az egymással való érintkezésektől megóvandók, trágya a határból, szalaszakarmány, trágya és szalma a fertőzött udvarokból csak úgy szállítható el, ha előbb 5°/₁₀ frissen oltott mésztejjel fertőtleníttetik;

2-ór: más községből szállított sertések a városon keresztül egyáltalában nem bocsáthatók, hanem oly utra terelendők, a melyen a város elkerülhető;

3-ór: a mézsárosoknak, állatkereskedőknek, herélőknek a városon levő sertés ólakba és falkákba bemenni tilos.

4-er: minden egyes sertés megbetegülése és elhullása e hivatalhoz azonnal bejelentendő;

5-ör: elzárt udvarokból sertéseket a város területén csak e hivatal engedélye mellett és pedig a beteg vagy gyanus sertések csakis a városban való azonnali levágás céljából, kizárólag szekeren szállíthatók;

6-ór: a városból idegen helyre, vagy idegen fertőzött területről a városba való szállítás, az ide vonatkozó szabályok fogantatása végett, e hivatalhoz minden egyes esetben legalább 24 órával előbb bejelentendő;

7-er: a helyi sertésvásárok a járvány megszűnéséig hozátartnak.

8-ór: fertőzött és lezárt udvarokba a zár feloldásáig sertéseket ujból beállítani tilos.

9-er: egészséges helyről származó sertések a városba minden különös engedély nélkül behozhatók, innen azonban csak a 6-ik pontban jelzett eljárás szerint szállíthatók ki.

E tilalmak és intézkedések megszögeése az 1888. évi VII. t. c. 150—155. illetve az 1870. évi 40-ik t. cz. 124. §. szerint büntetetik.

— **Evváró vizsgálat a siketnémák intézetben.** A kolozsvári siketnémák intézetben tegnap délelőtt tartották meg az évzáró vizsgálatokat nagy számu és előkelő közönség jelenlétében és óriási érdeklődés mellett. A vizsgálaton, mint a közoktatásügyi miniszterium biztosa: *Pivár* Ignác, kegyesrendi szerzetes, a vakok országos intézetének igazgatója elnököl, jelen voltak még *Szvacsina* Géza polgármester, az intézet megteremtője és felügyelő bizottságának lelkes elnöke, továbbá br. *Felitzsch* Arthur orsz. képviselő, gr. *Teleki* László, *Losonczy* János ár. elnök, mint felügyelőbiz. tagok, *Szentpéteri* Endre kir. s. tanfelügyelő, dr. *Farkas* Árpád városi jegyző, mint az intézeti ügyek előadója, dr. *Kecskeméthy* István ev. ref. teológiai tanár, *Riethy* Károly, *Hám* Antal kegyesrendi tanárok, továbbá *Szvacsina* Gézáé, dr. *Engel* Gáboéné, dr. *Terner* Adolfné, *Farkas* Ödönné, dr. *Tompa* Jánosné, *Gáman* Dezsőné, dr. *Matusovszky* Andrásné, dr. *Frankis* Istvánné, *Pap* Anna stb. urnók. A vizsgálatokat pontban 10 órakor kezdték meg. A természetnek szerencsétlen teremtményei, a megejezt vizsgálatokon fényes tanúságot tettek arról, hogy az intézet karának buzgó és lelkes tevékenysége mit művelhet e szerencsétlenek értelmi és beszélt tehetségének kifejlesztésén *Turiczki* Ferencz igazgatóval élén az int. tanárai és tanítói valóban nagy eredményt ért el. A közönség páratlan érdeklődéssel és megfőttsággal hallgatta a feleleteket és szemlélte a növendéket rajz és írásbeli dolgozatát, s azt a gazdag kiállítást, melyen a női kézimunkák, a slőjd fele ipari készítmények voltak bemutatva. A vizsgálatok végzetével *Pivár* Ignác miniszteri biztos tartott meleghangú és lelkes beszédet, melyben nagy magasztalással emlékezett meg *Szvacsina* Géza polgármester halhatatlan érdemeiről és nagy emberbaráti érzelméről, majd a tanári karról mondott sok elismerőt és dicsért a közönséget az intézet iránti érdeklődéséért. Utána *Szvacsina* Géza polgármester viszont a ministeri biztosnak mondott ékes szavakban köszönetet az ő lelkes minden tudó tevékenysége és érdeklődéséért, s azután kiosztotta a jutalmakat. Végül az intézet egyik most végzett leány növendéke teljesen íszta és értelmes beszédben köszönte meg Szvacsina polgármesternek az intézet növendékei iránt tanúsított lelkesedését és jószágát. A beszéd könnyeket fakasztott a hallgatóság szemeiben és Szvacsina Géza mély megfőttség közt köszönte meg az üdvözlést.

Befejezésül *Turiczki* Ferencz ez a derék igazgató beszélt a kilépő növendékekhez. Szavai mély benyomást gyakoroltak mindenkire. A gyermekek sorra járultak Szvacsina Géza elé, s egyenkint csokolták meg az ő jöttövé kezét és köszönték meg a jószágot. E jelenet alatt mindenki könnyezett. Az érdekes vizsgálatot a torna mutatványok fejezték be.

Gyászrovat.

Egy kiváló urnő hunyta le örök álomra szemeit tegnap este 7 órakor, Zilahi Kiss Lajosné, szül. *Rédiger Károlina* halt meg. élete 87. évében. Az elhunytat övé meleg szeretete s gyöngéd ápolása kísérte utolsó lehelletéig. Veje Pál Gyula szamosfalvi birtokos, leánya annak neje, otthonában lehelte ki áldását, hosszu élet után, nemes lelket.

Zilahi Kiss Lajosné egyike volt azoknak a honleányoknak a kik Kolozsvárt az *UNIO* kimondásában ötvenegy év előtt befofolytak. Férjével nem csak lelkesített, de még a tárgyalást előkészítő titkos tanácskozásokban is részt vett.

Férje keresett ügyvéd volt és a gr. Teleki család magyarországi és erdélyi osztaltan birtoknoknak jogjogi igazgatója.

A forradalomban tevékenyen részt vett férje is, mely miatt a fegyver letétel után

alig tudta a fogságot elkerülni s hosszas üldözetésnek, zaklatásnak volt kitéve.

A most elhunyt matrona, mint kitünő honleány és jóanya megosztotta férjével a szenvedést, a mellett kitünő nevelést adott gyerekeinek. Midőn a haza mindent veszített sőt ő is elvesztette a férjét, veszendő félbe jutott vagyonra, az erős lelki nő hittel és vallásos bizalommal látott munkához és mig egyrészt jól lelki emberek támogatása mellett megmentette gyermekei számára a vagyont, addig gyermekeit, kikért élt, halt, szépen, haza szeretetben s példás erkölcsökben nevelte fel. Utolsó lehelletéig, családja, övéi jóléteért fáradozott, élt. Nyugodjék békével: A család által kiadott gyászjelentés így szól:

Zilahi Kiss Vilma, Pál Gyuláné a maga és férje Kézdi-polyáni Pál Gyula s gyermekei: székelyföldvári Szilágyi Miklós sneje szászaknai Válya Klára, Pál Böske és Píroska — úgy testvérei: Zilahi Kiss Lajos és neje Rausenbacker Katalin s gyermekeik: Károlin, Emil, Klótid és Irén, — Zilahi Kiss Elek és fia Jenő, néhai Zilahi Kiss Gyula leánya Lenka és férje vajasdi dr. Ájtay Ödön valamint a közeli és távolabbi rokonok nevében mély fájdalommal jelenti, hogy a szerető édes anya, a gondos nagynya, a szeretett anyós és rokon özv. Zilahi Kiss Lajosné, abrudbányai Rédiger Károlina életének 87-ik, özvegységének 49-ik évében f. hó 25-én estvéli 7 órakor, hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultnak földi részei Kolozsvárra szállíthatnak és f. hó 27-én, d. u. 4 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint Vessényiné Miklós-utca 7. sz. alatt gyászszónál tartandó halotti ima után az ottani köztemetőben néhai férje porai mellé örök nyugalomra helyeztetni.

Verespatak gyász. A erdélyi részek híres bányavárosát nagy csapás érte a napokban: *Moldován Lajos*, Verespatak legtekintélyesebb polgára váratlanul elhunyt. Egy napilap olvasói bizonyosan esudálkoznak azon: miért nevezzük mi ezt az elhalálózást nagy csapásnak. De nyomban megértik, ha azt mondjuk, hogy Moldován Lajos azon tulnomolag nemzetiséglakta vidéken kezdeményezője, vezetője volt minden kulturális mozgalomnak és feje minden nevezetesebb intézménynek. Ott, a hol a nemzetiségek minden áron arra töreksenek, hogy a magyarságot elnyomják, főleg az elhunyt erős nemzeti érzésének és akcióképességének köszönhető, hogy mináig a magyar nemzeti eszme érvényesült. Az ő szava döntő volt mindenütt. Az elhunyt egyébként nagy vagyonnal bírt s egész életén át a jótékonytágot gyakorolta; mint nagy bányabirtokos több száz embernek adott kenyereket; maga pedig igazi gavallér volt egész életében. Halála mély megdöbbenést keltett a városban. Szerdán délben meg kedélyesen beszélgetett lakásán *Barabás* Ábel-lel, lapunk ott idéző munkatársával s délután már ott feküdt kiterítve. Hirtelen szívzselhűdés vetett véget a teljesen egészséges ember életének. Halála olyan nagy részvétet keltett, minőre alig van példa. Temetésén nemcsak Verespatak, hanem a környéken levő városok lakói is megjelentek. Temetésre nagy pompával folyt le. Megható volt ezt a temetést nézni: száz meg száz ember, kiknek ő adott kenyeret, kik az ő jótékonyágának részesei, most könnyezve állottak koporsójánál. Koporsójával meg egyszer bejárták vele annak a városnak főutczáját, melynek egész életén át haladását és felvirágzásán munkált, a zenekar Chopin gyászindulóját játszta s így kísért őt sirájához a több ezernyi főre mező sokaság. Az elhunytat nemcsak felesége, rokonaság, hanem a város egész közönsége gyászolja.

Gyergyó-ditrői *Sikládi Péter* birtokos, rom. kath. egyházmegyei főgondnok, az erdszt. ferenczrendi szerzet confratere, 1848—49-iki szabadságharczban őrmester, Ditró községnak kiérdemült főbírója volt borszéki üzletvezető és fűrdőbizományi elnök meghalt.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.)

Nagy tűz.

Budapest, jun 26.

Nógrád-megye Szűgy községében tűz ütött ki, mely hirtelen annyira elharapodzott, hogy az épületek egész sorát elhamvasztotta. A lakók legnagyobb része mezei munkával foglalatokodva, a falun kívül volt, a tűz láttára megrémülve siettek a faluba, hogy mentseik, a mi még menthető. Óriási erőfeszítéssel sikerült is a tüzet lokalizálni, de a kár így is jelentékeny.

Munkásgyűlések Bécsben.

Bécs, jun. 26.

A Praterben tegnap megtartott munkásgyűlések rendben lefolytak. A rendőrség mindössze csak 2 embert letartóztatott.

Francziaországból.

Páris, junius 26.

Gallifa hadügyminiszter a Journal egyik munkatársra előtt kijelentette, hogy nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy Zurlinden stb. tábornokok ellen intézkedéseket fognak tenni. A mi Koget és Hardachmidt tábornokokat illeti, ezek ellen intézkedéseket tettek, melyek azonban nem érintik őket súlyosan. Nehány lap jelentése szerint Dreyfus pénteken, vagy szombaton fog Brestbe érkezni.

Elhalt bibornok.

Prágából sürgönyzik: Folkenau Schrönbörn gróf bibornok hercegecsék reggel meghalt. A bibornok az éjt igen nyugodtan töltötte. Miután Kalauz felszentelt püspök ellátta szentségekkel, 3 ó. 22 perczkor a halál általános küzdési tünetek közt beállott.

Néppárti gyűlés Soroksáron.

Budapest, junius 26.

Soroksáron tegnap délután néppárti népgyűlés volt a Templom-téren, a melyen mintegy 1000 ember volt jelen. A népgyűlésen gr. Zichy Aladár orsz. képvis. elnököl.

A népgyűlés első szónoka dr. Simon Endre fővárosi ügyvéd volt.

Utánna Robitschek Ferencz kis-orszói plébános beszélt, a ki a revíziót sürgette.

Ugyancsak erről beszélt Auer Istvánó a „Cristlicher Volksblatt” szerkesztője beszélt azután németül.

A népgyűlést Zichy Aladár gróf elnök zárszavával ért véget.

A gazdasági munkások érdekében.

Budapest, junius 25.

A mezőgazdasági munkások sokat panaszköetnek a miatt, hogy a hadgyakorlatokra aratás idején is behívatnak s így az aratási keresettől elesnek. — Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter most, mint a „Kel. Ért.” jelenti, értesítette a gazdasági egyesületeket, hogy ezután a póttartalékosokat vagy a tartalékba tartozó mezei munkásokat az aratás ideje alatt nem fogják fegyvergyakorlatokra felhívni, ha pedig a behívásra még is elkerülhetlenül szükség volna; a közös hadügyminiszter rendelete szerint a mezei munkásoknak felmentése iránti kérvényei mindannyiszor kellő figyelembe fognak vétetni. Ez az intézkedés bizonyára nagy örömet fog kelteni a hadkötelesek közé tartozó munkások körében, a kik aratás alatt, a míg társaik a télire valót keresik, ezután nem lesznek kénytelenek „fegyverbe” állni. — De a gazda közönség is örömmel veszi ezt a hirt, mert az aratás idején behívott munkások helyettesítése sok nehézséggel járt.

Petőfi halálának évfordulója.

Kolozsvár, junius 25.

Julius 31-én lesz Petőfi halálának félszázados évfordulója. — A Petőfi iránt érzett kegyelet jeléül e napon az ország különböző vidéken ünnepélyeket rendeznek. Mozgalom indult meg a budapesti függetlenségi polgárok körébe is, hogy e napot a nagy költőhöz méltó ünnepséggel üljék meg. E célból legközelebb a függetlenségi polgári körben értekezletet iartanak. A segessvári polgárság is erősen készül e nap mngünneplésére. Az ünnepélyt az ottani Petőfi szobornál rendezik s ez alkalomból számos képviselő és a Petőfi társaság több tagja is szándékozik lemenni Segesvárra.

Országgyűlés.

Budapest, junius 26.

A képviselőház mai ülésén Lukács László péezügyminiszter betérjesztette a bank egységeiről, a sör és csukor adóról szóló javaslatot.

Ezután temérdek mentelmi ügy került tárgyalásra.

Kossuthot, bár maga kérte kiadátását, a Ház nem adta ki.

Polonyi Géza tartotta ezután záróbeszédét, melynek végzetével Széll miniszterelnök szólalt fel, kinek kérésére általánosságban megszavazták a javaslatot.

A részletes tárgyalás rendén több felszólalás történt, de ezt is megszávták.

A törvényjavaslatot a kormány pártón egyedül Enyedi Lukács nem fogadta el.

Főszerkesztő;

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos;

MAGYARI MIHÁLY.

NYILTTÉR.**Megérkezett Budapestről**

Földesy L. puskműves (*Museum-körút* 3.) mintaraktárával és kéri a vadászat iránt érdeklődőket, hogy d. e. 10—1-ig és d. u. 3—5 óráig e hó 29-ig *A Központi-szálloda* 18. sz. a. meglátogatni sziveskedjenek.

1041 - 1899 m. sz.

577. 1-3

Hirdetmény.

A város törvényhatósági közutjainak kavicsolására szükséges 810 halom rostált kavics és 400 halom rostált kavics szállításának biztosítására, a városi mérnöki hivatalban, folyó évi július hó 2-ikán délelőtt 10 órakor, írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Versenyezni kívánók 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatokat, a városi mérnöki hivatalhoz, az irt időre adják be.

Az ajánlatban kitéendő, hogy a vállalkozó a feltételeket ismeri a magát azoknak aláveti.

A feltételek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvár, 1899 június 23

Kolozsvár sz. kir. város mérnöki hivatala.

Sz. 6438-99 polg.

568. 2-3

Hirdetmény

A kolozsvári kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a kolozsvári vízvezetési művek céljaira szükséges földterületek kiasajátítása végett öv. Herczegh Sándorné szül. Kilyén Póli ellen ennek a számszemesi 766. sz. tjkönyvben A I. 5. és 6. rend. 2175. 2176. 2177. és 2178 és 2179. hrsz. a. foglalt 17 hold, 56 □ öl területű szántó, rét és legelőből álló ingatlanaira a kiasajátítás kártalanítási eljárás elrendeltetvén az 1881. évi XLI. tcz. 46. §. s következő szakaszai értelmében a tárgyalás megkezdésére az egység megkezdésére ezen kir. törvényszék 16. számú iroda-helyiségében Csiszér Károly kir. társz. bíró vezetése alatt 1899 évi július hó 13-ika reggeli 8 órája tűzött ki, mikorra kiasajátító és kiasajátítást szenvedőkön kívül bármint jog-czímen és jogalapon igénylők a részükre kinevezett ügygondnok Sugár József ügyvéd által képviselve meghívottnak azzal, hogy elmaradásuk a kártalanítás feletti eljárást és érdemleges határozathozatalt nem gátolja s e miatt igazolásnak helye nincs.

A kolozsvári kir. törvényszéktől.

Kolozsvárt, 1899 június 14-én.

Csiszér Károly
kir. társz. bíró.

Sz. 120-1899 e. ü.

575. 1-3.

Haszonbéri hirdetmény.

A gyulafehérvári és fogarasi gör. kath. érseki Szentsek felelőssége alatt álló Basilita tanalap tulajdonát képező Buzás-Bocsárd községi 769 hold 360 □ öl területű tagosított birtoka, a szomszédos Túr község határán levő ugyanazon alap „Nagy-völgy” nevű 510 ka, hold területű tagosított birtokával együtt 1900 január hó 1-től kezdődő hat egymásután következő évre nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverés f. év július hó 6-án délelőtt 10 órakor alant-irt irodájában fog megtartatni. Kikáltsági ár évi 7500 frt, mely összesen alól nevezett birtok nem fog haszonbérbe adatni.

Árverezni hajtott kötelesek 750 frt bánatpénzt készpénzben, avagy a budapesti börzén jegyzett értékpapirokban letenni.

A haszonbéri feltételek alantirt irodájában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők. Írásban beadott ajánlatok, csak abban az esetben fognak tekintetbe vétetni, ha fenti bánatpénz csatolása és azon kijelentés mellett fognak megtétni, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Kelt Balázsfalván, 1899 Junius hó.

Dr. Maniu Gyula
érseki és főgyezmegyei ügyész.

898-1899.

574. 1-1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bírósági végrehajtó hivatalból ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvár- városi kir. járásbíró 1899. évi sp. I. 211. és sp. I. 72. sz. végzése folytán Orbay Lajos ügyvéd által képviselt Duka Ferencz felperes részére Grün E. Salamon és neje alperes ellen 43 frt 75 kr és 43 frt 75 kr. követelés és járuléki erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől folyó évi június hó 6. napján lefoglalt 605 frt 40 krra becsült ingóságokra a fenti kir. járásbíró 1899. évi sp. I. 692. - 1899. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltatott követelése erejéig is a mennyiben azok törvényes zálog-jogt nyertek volna, alperes lakásán Kolozsvárt, Külsőgöteza 44. számú házban leendő megtartásra határidőül 1899. június hó 30. napján d. e. II órája tűzött ki, a mikor a bíróság lefoglalt butorok, ágyneműk és egyéb ingóságok a legközelebbi igazságügyi közpénztárnál, szükség esetén becsáron alul is el-fognak adatni.

Felhívottnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttnél írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

Végre kötelesek a bérbeadók az 1881. évi LX. törvezzik 112. §. értelmében azon követelési összeget, melyre törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdése előtt alulirt kiküldöttnek szóval vagy írásban bejelenteni.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi június hó 15. napján.

Ligeti József,
kir. bír. végrehajtó.

MEISZNER-féle

erő- és egészségi kenyér

határozottan hat az emésztő szervekre, kitűnően táplál, gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen, szélbajoknál felülmul-hatatlan.

566. 2-4

Kapható KÓNYA SÁNDOR fűszer, csomoge, bor, déli-gyümölcs- és ásványvíz üzletében, főtébr. Jósika-palota.

Kávéház.

Marosvásárhelyt egy teljesen a mai kor igényeinek megfelelő be-rendezésű kávéház a főtébr. sarkán, nagy forgalmi helyt két bi-liárdossal és játékos szobákkal az emeleten is szobákkal folyó évi 1899 augusztus 1-től jutányos áron kiadó, vagy egy megbízható pinczérnek (lehetőleg nő) biztosíték mellett kezelé-s végett átad.

Értekezhetni Jakobi G. háztulajdonossal. 561. 2-2

Udvarhelymegye, O l a s z t e l e k

községben (posta helyben) 578. 1-1.

egy tagosítás alatt álló, 113 becsholdas birtok

terjedelmes birtokosággal, melyen 4 szobás urilakás, czélszerű mellé épületek vannak, a térsz. elhalálózása folytán eladó!

A tag kiszakadása egy, legtovább másfél év alatt meg-történik. Szeszgyár alapításra a birtok kiválóan alkalmas.

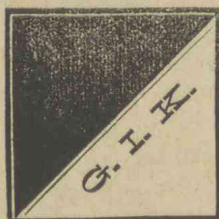
Bővebb felvilágosítást nyújt öv. Bartalis Józsefné.

Trencséntér 8-ik szám alatt levő kávéház- és étterem

azonnal vagy október 1-ére teljes berendezéssel
eladó, vagy a berendezés magában is eladó.

Bővebbet Faragó Edénél.

571. 2-2.

Gazdasági Iroda Kolozsvárt.

FERENCZY DEZSŐ és TÁRSA.

Jókai-utca 4. sz. — Telefon 176.

Megbízásból közvetít:

Birtok vétel és eladást
Birtok bérletet
Gazdasági termények értékesítését
Gazdasági haszon állatok értékesítését
Gazdasági gépek, eszközök és anyagok bevá-sárlását és értékesítését
Gazdasági nyerstermények értékesítését
Műtrágya beszerzését
Mindennemű biztosítások eszközölését
Jelzálog kölcsön eszközölését
Gazdasági üzemtervek, elszámolás, leltározás stb. elkészítését és felülvizsgálatát, melyek-

nek gyors, pontos és méltányos kivitelért szavatol.

Keresünk:

80-100 kgr. malacot
120-150 holdas birtokot vételre
2000 holdas birtokot vételre
500 holdas birtokot bérletre
1500 mm. tengerit szeptemberre
3000 mm. tengerit azonnali szállítással.

Ajánlunk:

1000 m. m. jó tavalyi réti szénát
5000 méter tűzi cserfát

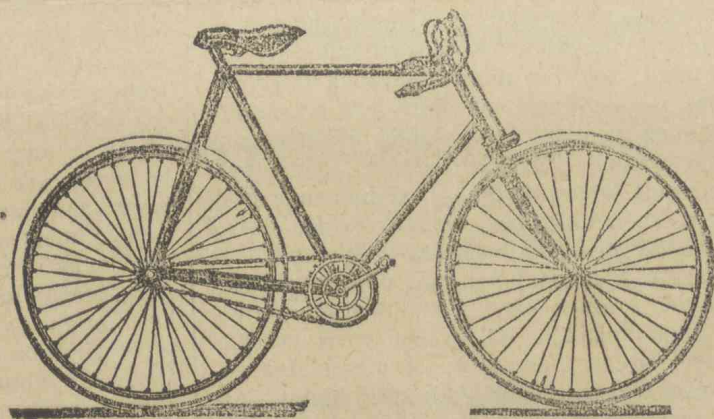
380 db. 14 hónapos süldőt 180 kgr.
60 db. herélt kocát 200 kgr.
300 db. 1, 2, 3 éves borjút
Egy Kolozsvár belvárosi házat 800 m.-al te-rülettel iparvállalathoz is alkalmas.
Egy kolozsvári kisebb házat 500 frt jövede-lemmel 7000 frtért.
Egy 1600 holdas kitűnő birtokot bérletre.
Több nagyobb birtokot eladásra stb. stb.

540. 6-21.

Sürgőnyezim:
Bernáth gépraktár
Kolozsvárt.

Kerékpárt ne vegyen addig senki,

Telefon 412.

A nagybecsű vevőmet himezni és könni is megtanított. Az összes raktáromon levő árukat u. m. számtalanfajta uti és verseny kerékpárok, varrógépek, külön-éle hinta és játszó gyermekkosci, triciklik, 4 éves kortól 12 évesig, havi kis részletfizetés ellenében adom.

Árúimért 5 évig szavatolok, meg nem felelés esetén, azonnali kicserélem.

Egyidejűleg felhívom a n. é. közönség becses figyelmét a szakszerűen berendezett kerékpár, varrógép, mechanikai javító műhelyemre, hol minden javítandót, a legkényesebb igényeknek megfelelően (májlírozva, nickellírozva) gyorsan és jutányosan elkészítem.

Minden e szakmára irányuló kérdésre felvilágosítással és kívánságra képes árjegyzékkel szolgálok.

A n. é. közönség további becses pártfogását kéri

515 10-00.

Mechanikai műhelyemben egy jó családból való fia tanulónak felvétetik.

ELŐPATAK

gyógyfürdőn,

melynek több kiállításon kitüntetett gyógyvize Európa legjelesebb bálneológusai által a világ legelső égvényes, vasas savanyuvízének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a köv. etkező betegségekben bizonyultak be biztos hatásuaknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorfégés s a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és bélzsabában, altesti vérbőségben, vérépangásban, aranyérbn, rástkor és kedély-korban, idegbajokban, máj és lépdeganatokban, az epe kivezető csövein-k hurutos bántalmaiban, sárgaságban, fjlódási sápkorban - az ezen alapuló húság zavarokban és különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmaiban kezdődő húgy- és fővénkyó lerakódás a húgykőképződéseknél, a méh idült tömüléseinél, dagainál, fehérhólyás, a nemi részek gyengeségeiben, angol korban, közsvény- és csuszbaik.

Az ásványvíz használataival kapcsolatosan ujonnan berendezett meleg- és hideg ásványvíz fürdők, hidegvízgyógymód, masszázs áll az szt igénylők rendelkezésére.

Van orvos, gyógytár, táviráda posta 600 szoba áll a közönség rendelkezésére napi ár 80 krtól fennebb, szobák árai május 15-étől július 1-ig és augusztus 15-től szeptember 15-ig 30 % al olcsóbbak. Van 5 vendégül, melyekben nagyon jutányosan étkezhetni.

Szórakozásul vannak parkok, erdei sétányok, olvasó, zongora- és társalgó termek, tornászati, csolnakázó tó, színház, hangversenyek, bálók s kirándulások; ugyszintén egy elsőrangú cigány zenekar.

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydíjmentesség-en részesülnek.

A bármily irányból jövő gyógyvendégek a földvári vasut állomáson szállanak ki, honnan 1 óra távolságra eső Előpatak magán- és társas ko-csik szállítják a gyógyvendékeket, társas kocsi, ha csak egy személy jelentkezik 2 frt, több személynél személyenként 1 frt 30 kr. fizetendő. Egy ma-gánkocsi díja 3 frt. — Ezen kocsiakra jegyek a földvári állomásfőnöknél válthatók.

Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad

Előpatak, 1899 május hó.

470. 6-20.

A fürdőigazgatóság.

Ny. Magyar Mihály nyomdájában Kolozsvárt.